

Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismi 2009– 2014 rakendusmäärus

Võetud vastu 13. jaanuaril 2011 EMP Finantsmehhanismi Komitee poolt vastavalt EMP lepingu protokollile 38b artiklile 8.8 ning kinnitatud EFTA riikide alalise komitee poolt 18. jaanuaril 2011 ning muudetud 4. jaanuaril 2012, 14. märtsil 2013, 1. juulil 2014 ja 10. juunil 2015

Sisukord

1. peatükk Üldsätted.....	6
Artikkel 1.1 Objekt.....	6
Artikkel 1.2 Eesmärgid.....	6
Artikkel 1.3 Koostööpõhimõte	6
Artikkel 1.4 Õiguslik raamistik	6
Artikkel 1.5 Terminid.....	6
Artikkel 1.6 Rakenduspõhimõtted.....	7
Artikkel 1.7 Rahaline toetus.....	8
Artikkel 1.8 Doonorriikide juhtimiskulud.....	8
Artikkel 1.9 Abisaajariigi juhtimiskulud.....	8
Artikkel 1.10 Reservi ressursid	8
2. peatükk Strateegiline lähenemisviis.....	8
Artikkel 2.1 Vastastikuse mõistmise memorandum.....	8
Artikkel 2.2 Strateegiline aruanne.....	9
Artikkel 2.3 Aastakoosolek	9
3. peatükk Kahepoolset suhted.....	10
Artikkel 3.1 Üldpõhimõtted	10
Artikkel 3.2 Doonorpartnerlusprogrammid.....	10
Artikkel 3.3 Koostöökomisjon	10
Artikkel 3.4 Doonorpartnerlusprojektid	11
Artikkel 3.5 Riikliku tasandi kahepoolsete suhete fond.....	11
Artikkel 3.6 Programmitasandi kahepoolsete suhete fond.....	11
4. peatükk Juhtimis- ja kontrollisüsteemid.....	11
Artikkel 4.1 Juhtimis- ja kontrollisüsteemide üldpõhimõtted	11
Artikkel 4.2 Siseriiklike asutuste määramine.....	12
Artikkel 4.3 Riiklik kontaktasutus.....	12
Artikkel 4.4 Juhtkomisjon	13
Artikkel 4.5 Sertifitseeriv asutus	13
Artikkel 4.6 Auditeeriv asutus.....	13
Artikkel 4.7 Programmioperaatori kohustused.....	14
Artikkel 4.8 Juhtimis- ja kontrollisüsteemide loomine	15
5. peatükk Programmid	16

Artikkel 5.1	Programmide ettevalmistamine.....	16
Artikkel 5.2	Programmiettepanekud	16
Artikkel 5.3	Programmi hindamine ja otsus.....	16
Artikkel 5.4	Toetuse määrad ja projektide toetuse miinimumsumma.....	16
Artikkel 5.5	Eelnevalt kindlaksmääratud projektide valimine	17
Artikkel 5.6	Väiketoetuskeemid programmi raames	17
Artikkel 5.7	Programmileping.....	18
Artikkel 5.8	Programmi elluviimisleping.....	18
Artikkel 5.9	Programmide muutmine.....	19
Artikkel 5.10	Euroopa Komisjoni skriining	19
Artikkel 5.11	Programmi aastaaruanne	19
Artikkel 5.12	Programmi lõpparuanne.....	19
Artikkel 5.13	FMO, valitsustevaheliste organisatsioonide või doonorriikide asutuste juhitud programmid	20
6. peatükk	Projektide valimine	20
Artikkel 6.1	Valikuvõidid.....	20
Artikkel 6.2	Taotlejate abikõlblikkus	20
Artikkel 6.3	Taotlusvoorud	21
Artikkel 6.4	Valikukomisjon.....	21
Artikkel 6.5	Valikuprotseduurid.....	21
Artikkel 6.6	Huvide konflikt	22
Artikkel 6.7	Projektileping.....	22
Artikkel 6.8	Projekti partnerid ja partnerluslepingud.....	23
Artikkel 6.9	Toetuse määramine ja vahendite ümberjaotamine	23
7. peatükk	Kulude abikõlblikkus	24
Artikkel 7.1	Programmi abikõlblikud kulud	24
Artikkel 7.2	Kulude abikõlblikkuse üldpõhimõtted	24
Artikkel 7.3	Projekti abikõlblikud otsekulud	24
Artikkel 7.4	Projektide kaudsed kulud (üldkulud)	25
Artikkel 7.5	Kinnisvara ja maa ostmine	26
Artikkel 7.6	Välisstatud kulud	26
Artikkel 7.7	Kahepoolsete suhete fondid	27
Artikkel 7.8	Stipendiumid ja mobiilsusprogrammid.....	27
Artikkel 7.9	Programmide ettevalmistamiskulud.....	27
Artikkel 7.10	Programmioperaatori tehtud juhtimiskulude abikõlblikkus	27
Artikkel 7.11	Programmioperaatori täiendav tegevus.....	28
Artikkel 7.12	Tehniline abi abisaajariigile	28

Artikkel 7.13 Kulude tõendamine	29
Artikkel 7.14 Projektide kulude abikõlblikkuse periood.....	30
Artikkel 7.15 Projektide kestus	30
Artikkel 7.16 Hange	30
8. peatükk Finantsjuhtimine	31
Artikkel 8.1 Makseid käsitlevad üldeeskirjad	31
Artikkel 8.2 Ettemaksed	31
Artikkel 8.3 Vahemaksed	31
Artikkel 8.4 Lõppmaksed	32
Artikkel 8.5 Prognoos väljamaksetaotluste kohta	32
Artikkel 8.6 Euro kasutamine.....	32
Artikkel 8.7 Intress.....	33
Artikkel 8.8 Läbipaistvus ja dokumentide kättesaadavus	33
9. peatükk Eksperthindamised.....	33
Artikkel 9.1 Abisaajariikide kohustused	33
Artikkel 9.2 FMC roll.....	34
10. peatükk Väline järelevalve ja auditid.....	34
Artikkel 10.1 Väline järelevalve	34
Artikkel 10.2 EFTA Audiitorite Kogu	34
Artikkel 10.3 FMC korraldatud auditid ja kohapealsed kontrollid	34
Artikkel 10.4 Juurdepääs	34
11. peatükk Normide rikkumised	34
Artikkel 11.1 Normide rikkumisega seotud kohustused	34
Artikkel 11.2 Normide rikkumise termin	35
Artikkel 11.3 Aruandluse eest vastutavad asutused	35
Artikkel 11.4 Viivitamatu aruandlus normide rikkumise kohta.....	35
Artikkel 11.5 Regulaarne aruandlus normide rikkumise kohta.....	35
Artikkel 11.6 Aruandlus progressi osas juba teatatud normide rikkumise kohta	35
Artikkel 11.7 Aruandlus normide rikkumise kohta nõudmisel	35
Artikkel 11.8 Kaebuste mehhanism	36
12. peatükk Maksete peatamine, finantskorrektsioonid ja tagasimakse.....	36
Artikkel 12.1 Maksete peatamine.....	36
Artikkel 12.2 Finantskorrektsioonid.....	37
Artikkel 12.3 Finantskorrektsioonide kriteeriumid	37
Artikkel 12.4 Kord	37
Artikkel 12.5 Tagasimakse.....	38

Artikkel 12.6 Üldine maksete peatamine abisaajariigile	38
13. peatükk Lõppsätted.....	38
Artikkel 13.1 Keel.....	38
Artikkel 13.2 Vastutus.....	38
Artikkel 13.3 Kohaldatav õigus ja kohtualluvus	38
Artikkel 13.4 Muudatused.....	39
Artikkel 13.5 Jõustumine	39
LISAD	
Lisa 1	Abikõlblikud programmivaldkonnad
Lisa 2	Vastastikuse mõistmise memorandumi mall
Lisa 3	Strateegilise aruande mall
Lisa 4	Teavitamis- ja avalikustamismõuded
Lisa 5	Normide rikkumise aruannete mall
Lisa 6	Tehniline abi
Lisa 7	Maksetaotluste prognoosi mall
Lisa 8	Teenitud intressi aruandluse mall
Lisa 9	Programmioperaatorite käsiraamat Programmiettepaneku mall Programmi lõpparuande finantslisa mall
Lisa 10	Programmilepingu mall
Lisa 11	Finantsvahearuande mall
Lisa 12	Programmivaldkondade „Teadusuuringud eelisvaldkondades“ ja „Kahepoolne teaduskoostöö“ doonorpartnerlusprogrammide loomise ja rakendamise eeskirjad
Lisa 13	Rahalised toetused kokku ja netosummas

1. peatükk Üldsätted

Artikkel 1.1 Objekt

1. Käesolev määrus kehtib Euroopa Majanduspiirkonna (edaspidi EMP) finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamise suhtes ja see võeti vastu vastavalt EMP lepingu protokoll 38b artiklile 8.

2. Käesoleva määrusega kehtestatakse üldeeskirjad, mis reguleerivad EMP finantsmehhanismi 2009–2014, ilma et see piiraks EMP lepingu protokoll 38b sätteid.

Artikkel 1.2 Eesmärgid

1. EMP finantsmehhanismi 2009–2014 üldeesmärgiks on aidata kaasa majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamisele Euroopa Majanduspiirkonnas ning tugevdada kahepoolseid suhteid doonor- ja abisaajariikide vahel läbi rahaliste toetuste lõikes 2 nimetatud eelisvaldkondades.

2. Rahalised toetused on kättesaadavad järgmistes eelisvaldkondades:

- (a) keskkonnakaitse ja -korraldus;
- (b) kliimamuutused ja taastuvenergeetika;
- (c) kodanikuühiskond;
- (d) inim- ja sotsiaalne areng;
- (e) kultuuripärandi kaitse.

3. Teadusuuringud võivad olla rahastamiseks abikõlblikud kui on seotud ühe või enama eelisvaldkonnaga

4. Eraldamise indikatiivseks eesmärgiks on lõigetes 2(a) ja (b) nimetatud eelisvaldkondadele kokku vähemalt 30% abisaajariigi eelisvaldkondade kogueraldisest ning 10% kogueraldisest lõikes 2(c) nimetatud eelisvaldkonnale. Eelnevas lauses välja toodud eraldamise indikatiivsed eesmärgid ei kehti Horvaatia Vabariigile.

5. Tagamaks EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rahalise toetuse tõhusat ja sihipärast kasutamist, toimub selle rakendamine lisas 1 loetletud ja vastastikuse mõistmise memorandumis kokkulepitud programmivaldkondades.

Artikkel 1.3 Koostööpõhimõte

EMP finantsmehhanismi 2009–2014 eesmärke püütakse saavutada läbi doonor- ja abisaajariikide tiheda koostöö.

Artikkel 1.4 Õiguslik raamistik

1. Määrust rakendatakse koos järgmiste dokumentidega, mis koos määruse ja selle lisadega moodustavad EMP finantsmehhanismi 2009–2014 õigusliku raamistiku:

- (a) EMP finantsmehhanismi 2009–2014 kohta sõlmitud EMP lepingu protokoll 38b;
- (b) doonorriikide ja abisaajariigi vahel sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandum EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamise kohta (edaspidi nimetatud memorandum);
- (c) programmilepingud ja
- (d) FMC poolt pärast abisaajariikidega konsulteerimist vastuvõetud juhendid.

2. Abisaajariik tagab, et EMP finantsmehhanismi 2009–2014 suhtes kohaldatavad lisasätted hoitakse minimaalses mahus. Lõikes 1 nimetatud õiguslik raamistik on ülimuslik selliste sätete suhtes.

Artikkel 1.5 Terminid

1. Käesolevas määruses on järgmistel terminitel neile siin omistatud tähendus:

- (a) Auditeeriv asutus: siseriiklik avaliku sektori asutus, mis on oma ülesannetes sõltumatu riiklikust kontaktasutusest, sertifitseerivast asutusest ja programmioperaatorist, mille on määranud abisaajariik ja mis vastutab juhtimis- ja kontrollisüsteemi tõhusas toimimises veendumise eest.
- (b) Sertifitseeriv asutus: siseriiklik avaliku sektori asutus, mis on oma ülesannetes sõltumatu auditeerivast asutusest ja programmioperaatorist ning mille on määranud abisaajariik finantsinformatsiooni sertifitseerima.
- (c) Doonorpartnerlusprojekt: projekt, mida rakendatakse tihedas koostöös projekti partneriga, kelle esmaseks asukohaks on üks doonorriikidest.
- (d) Doonorite programmipartner: avaliku sektori asutus ühes doonorriikidest või valitsusvaheline organisatsioon, mille on määranud FMC, kes nõustab programmi ettevalmistamist ja/või rakendamist.
- (e) Doonorriigid: Island, Liechtenstein ja Norra.
- (f) EMP Finantsmehhanismi komitee (edaspidi FMC): komitee, mille asutas EFTA riikide alaline komitee, et juhtida EMP finantsmehhanismi 2009–2014;

Euroopa Majanduspiirkonna
finantsmehhanismi 2009–2014 rakendusmäärus

- (g) Eksperthindamine: programmide ja projektide lahenduste, rakendamise ja/või nendes saavutatud tulemuste süstemaatiline, objektiivne ja sõltumatu hindamine eesmärgiga määrata kindlaks rahalise toetuse asjakohasus, tõhusus, tulemuslikkus, säästlikkus, mõjud ja jätkusuutlikkus.
- (h) Finantsmehhanismide kantselei (edaspidi nimetatud FMO): kantselei, mis abistab FMC-d EMP finantsmehhanismi 2009–2014 juhtimisel. FMO, mis moodustab administratiivselt Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni osa, vastutab EMP finantsmehhanismi 2009–2014 jooksva rakendamise eest FMC nimel ja toimib ametliku kontaktasutusena.
- (i) Järelevalve: projekti ja programmi rakendamise vaatlus, et tagada kokkulepitud korra järgimine, veenduda edasiminekus ja tuvastada potentsiaalsed probleemid õigeaegselt, võimaldamaks parandusmeetmete võtmist.
- (j) Juhtkomisjon: riikliku kontaktasutuse poolt moodustatud komisjon EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamise edenemise ülevaatamiseks eeldatavate tulemuste ja eesmärkide saavutamise osas.
- (k) Riiklik kontaktasutus: siseriiklik avaliku sektori asutus, mille on määranud abisaajariik ja millel lasub üldvastutus EMP finantsmehhanismi 2009–2014 eesmärkide saavutamise ja memorandumide rakendamise eest.
- (l) Netoeraldis: kogu rahaline toetus abisaajariigile, millest on maha arvatud artiklis 1.8 nimetatud doonorriikide juhtimiskulud.
- (m) Valitsusväline organisatsioon (edaspidi nimetatud NGO): juriidilise isikuna moodustatud mitteäriilise eesmärgiga vabatahtlik mittetulundusühing, mis on sõltumatu kohalikust, regionaalsest ja keskvalitsusest, avaliku sektori asutustest, poliitilistest parteidest ja äriühingutest. Religioosseid institutsioone ja poliitilisi parteiseid ei käsitleta NGO-dena.
- (n) Programm: struktuur, mis kavandab ühtsete meetmetega arengustrateegia, mis viiakse ellu läbi projektide EMP finantsmehhanismi 2009–2014 toel ja mille eesmärgiks on saavutada kokkulepitud eesmärgid ja tulemused.
- (o) Programmileping: leping FMC ja riikliku kontaktasutuse vahel, mis reguleerib konkreetse programmi rakendamist.
- (p) Programmivaldkond: teemavaldkond eelisvaldkonnas, millel on kindel üldeesmärk ja kindlad mõõdetavad tulemused.
- (q) Programmi toetus: rahaline toetus doonorriikidelt programmile.
- (r) Programmioperaator: avaliku või erasektori asutus, äriiline või mitteäriiline, ja valitsusvälised organisatsioonid, mis vastutab programmi ettevalmistamise ja rakendamise eest.
- (s) Programmpartner: avaliku või erasektori asutus, äriiline või mitteäriiline, ja valitsusvälised organisatsioonid, mis on aktiivselt seotud programmi rakendamisega ja aitavad sellele tõhusalt kaasa.
- (t) Projekt: majanduslikult jagamatu tööde kogum, mis täidab täpselt määratletud tehnilist ülesannet ja millel on selgelt eristatavad eesmärgid, mis on seotud programmiga, mille alla ta kuulub. Projekt võib hõlmata ühte või mitut allprojekti. Ilma et see piiraks artiklis 5.5 sätestatud, valib projektid programmioperaator.
- (u) Projektileping: leping programmioperaatori ja projekti elluvijaja vahel, mis reguleerib konkreetse projekti rakendamist.
- (v) Projekti toetus: programmioperaatori määratud toetus projekti elluvijajale projekti rakendamiseks.
- (w) Projekti partner: avaliku või erasektori asutus, äriiline või mitteäriiline, ja valitsusvälised organisatsioonid, mille kõigi esmased asukohad on kas doonorriikides, abisaajariikides või väljapoole Euroopa Majanduspiirkonda jäävas riigis, millel on ühine piir vastava abisaajariigiga, või mis tahes valitsusvaheline organisatsioon, mis on aktiivselt seotud projekti rakendamisega ja aitab sellele tõhusalt kaasa. Tal on projekti elluvijajaga ühine majanduslik või sotsiaalne eesmärk, mis saavutatakse selle projekti rakendamise teel. Doonorpartnerlusprogrammide jaoks, mis jäävad programmivaldkonda „Teaduskoostöö eelisvaldkondades“, on termin „projekti partner“ defineeritud lisa 12.
- (x) Projekti elluvijaja: avaliku või erasektori asutus, äriiline või mitteäriiline, ja valitsusvälised organisatsioonid, mis vastutab projekti algatamise, ettevalmistamise ja rakendamise eest.
- (y) Sotsiaalsed partnerid: tööandjate organisatsioonide ja ametiühingute esindajad.

2. Termineid programmi „eesmärk“, „tulemus“ ja „väljund“ kirjeldatakse lisa 9.

Artikkel 1.6 Rakenduspõhimõtted

Pooled on kokku leppinud järgida EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamisel rangeid läbipaistvuse tagamise, aruandekohustuse ja kulutõhususe nõudeid ning rakendada hea

valitsemistava, säästva arengu, soolise võrdõiguslikkuse ja võrdsete võimaluste põhimõtteid. Doonorriigid rakendavad korrupsiooni suhtes nulltolerantsi.

Artikkel 1.7 **Rahaline toetus**

1. Vastavalt protokollile 38b artiklile 2 on EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rahalise toetuse suuruseks 988,5 miljonit eurot, mis tehakse kättesaadavaks iga-aastaste 197,7 miljoni euro suuruste osamaksetena perioodi jooksul 1. maist 2009 kuni 30. aprillini 2014 (kaasa arvatud).

2. Kohustuse iga-aastased osamaksud viitavad vahenditele, mis võidakse teha vastava aasta jooksul ja pärast seda kättesaadavaks projektide, juhtimiskulude, tehnilise abi osas ja muude kulude osas seoses EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamisega.

Artikkel 1.8 **Doonorriikide juhtimiskulud**

1. Doonorriikide juhtimiskulud katab rahaline toetus.

2. Juhtimiskulud hõlmavad järgmist:

- (a) FMO käigushoidmise kulud;
- (b) kulud seoses FMC ülesannetega;
- (c) EFTA Audiitorite Kogu poolt või nimel teostatud auditite kulud;
- (d) FMC poolt või nimel teostatud hindamise, järelevalve, eksperthindamise, aruandluse ja auditeerimisega seotud kulud;
- (e) Doonorite programmipartnerite osalusega seotud kulud, sealhulgas ettevalmistustöö, aitamaks kaasa doonorpartnerlusprogrammidele.

3. Lõikes 1 nimetatud kulud on fikseeritud määraga 7,5% rahalise toetuse kogusummast.

Artikkel 1.9 **Abisaajariigi juhtimiskulud**

EMP finantsmehhanism 2009–2014 ei kata abisaajariigi seoses EMP finantsmehhanismiga 2009–2014 tekkinud üldhalduskulusid. Konkreetsete kulud, mis on vajalikud, selgelt eristatavad ning otseselt ja eranditult seotud EMP finantsmehhanismi 2009–2014 juhtimisega, võib katta läbi tehnilise abi. Selliste kulude abikõlblikkus on sätestatud artiklis 7.12.

Artikkel 1.10 **Reservi ressursid**

1. Doonor- ja abisaajariigid otsustavad memorandumis moodustada reservi, mis moodustab vähemalt 5% abisaajariigi kogueraldisest, näiteks ettenägematutele arengutele reageerimiseks abisaajariigis. Hiljemalt 31. jaanuaril 2013 esitab abisaajariik FMC-le ettepaneku reservi eraldamise kohta EMP finantsmehhanismi 2009–2014 raames kas uue programmi vormis või lisana olemasolevale programmile või programmidele. FMC otsustab vastavalt vajadusele reservi eraldamise vastavalt artiklile 5.3 või artikli 5.9 lõikele 8. Doonorriigid võivad erandkorral loobuda reservi nõudest vastavalt käesolevale lõikele.

2. Doonor- ja abisaajariigid võivad leppida kokku eraldada maksimaalselt 10% kogu EMP finantsmehhanismi 2009–2014 toetusest EMP finantsmehhanismi 2004–2009 raamistikus valitud konkreetsete projektide lõpetamise finantseerimiseks. Sellise reservi kogusumma ja sellest reservist rahastatavad projektid kinnitatakse memorandumis. Selliste projektide rakendamise suhtes kehtivad EMP finantsmehhanismi 2004–2009 eeskirjad ja abikõlblikkuse lõppkuupäev on hiljemalt 30. aprill 2012.

2. peatükk **Strateegiline lähenemisviis**

Artikkel 2.1 **Vastastikuse mõistmise memorandum**

1. Tõhusa ja sihipärase rakendamise tagamiseks sõlmivad doonorriigid iga abisaajariigiga memorandumid.

2. Memorandum sätestab koostööraamistiku ja sisaldab järgmisi elemente:

- (a) EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamise seotud siseriiklike asutuste määramine ja nende ülesannete kindlaksmääramine siseriiklikes juhtimis- ja kontrollstruktuurides (memorandumi lisa A).
- (b) rakendusraamistik (memorandumi lisa B), mis koosneb järgmistest finants- ja põhianndmetest:
 - (i) kokkulepitud programmivaldkondade loetelu, EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rahaline toetus programmivaldkondade kaupa;
 - (ii) programmide määratlemine, nende peamine fookus ja vastavalt vajadusele tulemused, samuti sihtrühmade, geograafiliste piirkondade ja muude küsimustega seotud eritingimused;

Euroopa Majanduspiirkonna
finantsmehhanismi 2009–2014 rakendusmäärus

- (iii) vastavalt vajadusele programmi-
operaatorite kindlaksmääramine;
- (iv) algatused kahepoolsete suhete
tugevdamiseks doonor- ja
abisajariikide vahel, sealhulgas nende
programmivaldkondade
kindlaksmääramine, milles
valmistatakse ette artiklis 3.2 nimetatud
partnerlusprogrammid, doonorite
programmipartnerite määramine,
vahendite jaotamine sellistele
programmidele ning programmidele või
nende osadele, mis on määratud üksnes
doonorpartnerlusprojektidele;
- (v) konkreetsetel juhtudel eelnevalt
kindlaksmääratud projektide
tuvastamine asjakohastes
programmidesse lisamiseks;
- (vi) väiketoetuskeemide kindlaksmääramine vastavalt vajadusele.

3. Lisa A võib üle vaadata aastakoosolekul. Lisa A muudatused, mis lepitakse kokku aastakoosolekul, ei vaja vastastikuse mõistmise memorandumi teksti muutmist. Sellised muudatused kinnitatakse FMC ja riikliku kontaktasutuse vahelise kirjavahetuse teel.

4. Lisa B võib muuta FMC ja riikliku kontaktasutuse vahelise kirjavahetuse teel.

5. Memorandumi sätteid tõlgendatakse kooskõlas käesoleva määrusega.

6. Memorandumi mall on toodud lisa 2.

Artikkel 2.2 **Strateegiline aruanne**

1. Riiklik kontaktasutus esitab FMC-le aastaaruande EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamise kohta, edaspidi nimetatud strateegiline aruanne. Aruandeperiood on kalendriaasta.

2. Strateegiline aruanne annab:

- (a) hinnangu EMP finantsmehhanismi 2009–2014 toetusele sotsiaalse ja majandusliku ebavõrdsuse vähendamisel abisaajariigis;
- (b) hinnangu EMP finantsmehhanismi 2009–2014 toetusele kahepoolsete suhete tugevdamisel doonorriikidega;
- (c) hinnangu abisaajariigis loodud riiklike juhtimis- ja kontrollstruktuuride tulemuslikkuse ja tõhususe kohta;
- (d) informatsiooni rakendusraamistikus sätestatud programmivaldkondade programmide ettevalmistamise ja edasise edenemise kohta, sealhulgas finantsnäitajad;

- (e) läbiviidud auditite, ülevaatamiste ja eksperthindamiste tulemused ja järgmiste aruandeperioodide auditite, ülevaatamiste ja eksperthindamiste plaanid;
- (f) teostatud järelevalve tulemused ja järgmise aruandeperioodi järelevalve plaani;
- (g) kokkuvõtte iga programmi tegelike väljundite kohta ja hinnangu eeldatavate tulemuste suunas edenemise kohta;
- (h) hinnangu kommunikatsioonistrateegia rakendamise kohta vastavalt teavitamis- ja avalikustamisnõuetele lisa 4;
- (i) kokkuvõtte avastatud normide rikkumiste ja võetud meetmete kohta ning ka kokkuvõtte artiklis 11.8 nimetatud kaebuste mehhanismi kaudu saadud kaebustest ja
- (j) kokkuvõtte läbiviidud riskihindamisest ja sellega seotult võetud maandusmeetmetest.

3. Strateegiline aruanne moodustab aastakoosoleku arutelude aluse ja selle kinnitab FMC aastakoosolekul. Juhtkomisjoni arvamuse strateegilise aruande kohta esitab selle esindaja aastakoosolekul.

4. Strateegiline aruanne koostatakse inglise keeles ja esitatakse FMC-le hiljemalt iga aasta 31. märtsil.

5. Viimane strateegiline aruanne esitatakse kuue kuu jooksul pärast viimase programmi lõpparuande kinnitamist FMC poolt, kuid mitte hiljem kui 31. oktoobril 2017, kui artikli 7.14 lõigete 4 või 5 alusel ei ole antud ajapikendusi.

6. Strateegilise aruande mall on toodud lisa 3.

Artikkel 2.3 **Aastakoosolek**

1. Aastakoosolekul osalevad FMC ja riiklik kontaktasutus. Riiklik kontaktasutus vastutab koosoleku korraldamise eest ja korraldab kohakülastused, kui see on asjakohane.

2. Aastakoosolekul peab FMC-l ja riiklikul kontaktasutusel olema võimalus läbi vaadata saavutatud areng võrreldes eelmise aruandeperioodiga ja leppida kokku vajalikud edasised meetmed.

3. Aastakoosoleku ajastus sätestatakse memorandumis. Kui see toimub pärast 31. augustit, esitab abisaajariik strateegilise aruande ajakohastatud kokkuvõtte neli nädalat enne aastakoosolekut.

4. Koosolekule kutsutakse auditeeriva asutuse, sertifitseeriva asutuse, juhtkomisjoni, programmioperaatorite esindajad ja doonorriikide saatkondade esindajad abisaajariigis. Programmpartnereid võib kutsuda vaatlejatenä.

5. Riiklik kontaktasutus vastutab strateegilises aruandes toodud põhiküsimusi peegeldava päevakorra kavandi ettevalmistamise eest. Päevakorra kavand saadetakse koos strateegilise aruandega ning lõplik päevakord lepitakse FMC ja riikliku kontaktasutuse vahel kokku vähemalt üks nädal enne koosolekut.

6. Aastakoosolekul võetud otsused kajastatakse kooskõlastatud protokollis. Riiklik kontaktasutus vastutab koosoleku protokoll koostamise eest, mis võtab kokku koosolekul arutatud põhiküsimused ja tegevusküsimused ning järgib päevakorra ülesehitust. Protokoll peab olema suunatud otsustele, jätkutegevustele ja ülesannetele.

7. Kinnitatud strateegiline aruanne ning FMC ja riikliku kontaktasutuse kooskõlastatud protokoll avaldatakse riikliku kontaktasutuse veebisaidil ühe kuu jooksul pärast aastakoosolekut. Auditi plaani sisaldavat lisa ei avaldata.

3. peatükk **Kahepoolsed suhted**

Artikkel 3.1 **Üldpõhimõtted**

1. Aitamaks kaasa üldeesmärgile tugevdada suhteid doonor- ja abisaajariikide vahel, toimub EMP finantsmehhanismi 2009–2014 ettevalmistamine ja rakendamine partnerluses, kui see on asjakohane.

2. Partnerlus võib olla doonorpartnerlusprogrammide ja/või doonorpartnerlusprojektide vormis. Lisaks eraldatakse kõikide programmide raames rahalisi vahendeid koostööorgustikuna tegutsemise tarvis ja teadmiste vahetamiseks ja/või partnerlussuhete loomiseks ja arendamiseks ning doonorpartnerlusprojektide taotluste koostamiseks.

Artikkel 3.2 **Doonorpartnerlusprogrammid**

1. Doonorpartnerlusprogrammide eesmärgiks on hõlbustada koostööorgustikuna tegutsemist, teadmiste, tehnoloogiate, kogemuste ja parimate praktikate vahetamist, jagamist ja edasiandmist doonor- ja abisaajariikide avaliku sektori asutuste vahel.

2. Doonorriigid määravad memorandumis igale artikli 2.1 lõike 2 punkti (b) alapunktis (iv) loetletud programmivaldkonnale ühe või mitu doonorite programmipartnerit. Doonorite programmipartnerid võib samuti kokku leppida FMC ja riikliku kontaktasutuse vahelise kirjavahetuse teel.

3. Doonorite programmipartner(id) kutsutakse nõustama doonorpartnerlusprogrammi ettevalmistamist ja rakendamist.

4. Doonor- ja abisaajariigid määravad memorandumis kindlaks programmivaldkonnad, milles kogu rahastamispakett või osa sellest eraldatakse doonorpartnerlusprogrammidele, mis on määratud üksnes doonorpartnerlusprojektidele.

5. Doonorpartnerlusprogrammid, mis kuuluvad programmivaldkonda „Teaduskoostöö eelisvaldkondades“, luuakse ja rakendatakse vastavalt käesolevale määrusele ja lisale 12. Selliste programmide suhtes ei kehti käesoleva määruse järgmised artiklid :

- (a) Artikkel 3.3 (Koostöökomisjon);
- (b) Artikkel 6.1 (Valikuviisid);
- (c) Artikkel 6.3 (Taotlusvoorud);
- (d) Artikkel 6.4 (Valikukomisjon);
- (e) Artikkel 6.5 (Valiku protseduurid);
- (f) Artikkel 7.13 (Tõendid kulude kohta);
- (g) Artikkel 8.2 (Ettemaksud) ja
- (h) Artikkel 8.3 (Vahemaksud).

Artikkel 3.3 **Koostöökomisjon**

1. Doonorpartnerlusprogrammi programmioperaator moodustab koostöökomisjoni, mis koosneb programmioperaatori ja doonorite programmipartneri(te) esindajatest. Koostöökomisjon annab nõu programmi ettevalmistamise ja rakendamise kohta. Koostöökomisjoni juhivad programmioperaatori esindaja. FMC ja riikliku kontaktasutuse esindajad peab kutsuma osalema vaatlejatena.

2. Kõik koostöökomisjonile esitatud ja koostöökomisjoni poolt koostatud dokumendid on inglise keeles. Komisjoni koosolekud on inglise keeles.

3. Koostöökomisjoni ülesanded on:

- (a) nõustamine seoses valikukriteeriumide ja taotlusvooru(de) tekstidega;
- (b) nõustamine seoses võimalike doonorriikide projektipartneritega;
- (c) programmi tulemus(t)e ja eesmärgi (-märkide) saavutamise arengu ülevaatamine;
- (d) programmi rakendamise tulemuste kontrollimine;
- (e) programmi aastaaruannete ülevaatamine;

- (f) programmioperaatori nõustamine programmi korrigeerimise osas, mis hõlbustaks programmi oodatud tulemus(t)e ja eesmärgi (-märkide) saavutamist ja
- (g) nõustamine seoses programmitasandi kahepoolsete suhete fondi kasutamise ja ülesehitusega.

Artikkel 3.4 **Doonorpartnerlusprojektid**

Projektid võib ette valmistada ja rakendada koostöös ühe või mitme doonorriikide juriidilise isikuga. Programmioperaator julgustab ja hõlbustab selliste partnerlussuhete loomist vastavalt EMP finantsmehhanismi 2009–2014 kahepoolsete suhetega seotud eesmärkidele.

Artikkel 3.5 **Riikliku tasandi kahepoolsete suhete fond**

1. Abisaajariik eraldab vähemalt 0,5% abisaajariigile eraldatud kõikidest vahenditest fondi, mille eesmärgiks on tugevdada kahepoolseid suhteid doonor- ja abisaajariikide vahel lisas 1 nimetatud programmivaldkondades. Kokkuleppel doonorriikidega võib fondi kasutada ka koostööks rahvusvaheliste organisatsioonidega. Fondist käesoleva lõike alusel kaetavate kulude abikõlblikkust on kirjeldatud artiklis 7.7.1.
2. Riiklik kontaktasutus juhib lõikes 1 nimetatud vahendite kasutamist ja annab nende kasutamise kohta aru strateegilises aruandes. Esimene abikõlblikkuse kuupäev käesolevas artiklis nimetatud toetuse kasutamiseks on vastava abisaajariigiga sõlmitava memorandumi viimase allkirja kuupäev. Juhul, kui käesoleva artiklis nimetatud toetus on saadud nii EMP kui Norra finantsmehhanismist, on esimene abikõlblikkuse kuupäev esimesena allkirjastatud memorandumi viimase allkirja kuupäev.
3. Riikliku kontaktasutuse maksetaotlused seoses selle fondiga esitatakse koos tehnilise abi maksetaotlustega vastavalt artikli 7.12 lõikele 8.

Artikkel 3.6 **Programmitasandi kahepoolsete suhete fond**

1. Programmioperaator eraldab iga programmi raames vähemalt 1,5% programmi abikõlblikest kuludest fondi eesmärgiga hõlbustada:
 - (a) partnerite otsimist doonorpartnerlusprojektidele enne projekti taotluse koostamist või selle ajal, selliste partnerluste arendamist ja doonorpartnerlusprojekti taotluse koostamist; ja/või

- (b) koostöövõrgustikuna tegutsemist, teadmiste, tehnoloogiate, kogemuste ja parimate praktikate vahetamist abisaajariigi asutuste ja doonorriikide asutuste ning rahvusvaheliste organisatsioonide vahel vastava programmi-valdkonna raames.

2. Fondist kaetavate kulude abikõlblikkust on täpsustatud artikli 7.7.2 lõikes 1.

3. Järgitakse riigiabi ja riigihangete suhtes kohaldatavaid eeskirju. Valikuprotseduurid ja fondist toetuse andmise kriteeriumid, toetuse määr ja maksimaalne toetussumma esitatakse programmiettepanekus ja määratakse kindlaks programmilepingus.

4. peatükk **Juhtimis- ja kontrollisüsteemid**

Artikkel 4.1 **Juhtimis- ja kontrollisüsteemide üldpõhimõtted**

1. Abisaajariik vastutab programmide juhtimise ja kontrolli eest. Abisaajariigi poolt EMP finantsmehhanismi 2009–2014 jaoks kehtestatud juhtimis- ja kontrollisüsteemid tagavad säästlikkuse, tulemuslikkuse ja tõhususe põhimõtete järgimise.
2. Juhtimis- ja kontrollisüsteemides sätestatakse:
 - (a) juhtimise ja kontrolliga seotud asutuste ülesannete määratlus ning ülesannete jaotus igas asutuses;
 - (b) kohustuste lahususe põhimõtte järgimine selliste asutuste vahel ja nende siseselt;
 - (c) kulude õigsuse ja korrektsuse tagamise protseduurid;
 - (d) töökindlad elektroonilised arvestus-, järelevalve- ja finantsaruandluse süsteemid;
 - (e) aruandluse ja järelevalve süsteem, mille puhul vastutav asutus delegeerib ülesannete täitmise teisele asutusele;
 - (f) süsteemide toimimise auditeerimise korraldamine;
 - (g) süsteemid ja protseduurid tagamaks piisavat kontrolljälge ja
 - (h) normide rikkumistest teavitamise ja nõuetele mittevastava toetuse tagasinõudmise aruandluse ning järelevalve protseduurid.
3. Abisaajariik järgib FMC määratletud nõudeid informatsiooni elektroonilise edastamise kohta.

Artikkel 4.2

Siseriiklike asutuste määramine

1. Abisaajariik määrab memorandumis järgmised asutused EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamiseks:

- (a) riiklik kontaktasutus;
- (b) sertifitseeriv asutus;
- (c) auditeeriv asutus ja
- (d) normide rikkumise aruannete koostamise ja esitamise eest vastutav asjakohane siseriiklik avaliku sektori asutus.

2. Riiklik kontaktasutus moodustab juhtkomisjoni.

3. Doonorriigid ja abisaajariik võivad memorandumis otsustada, et riiklik kontaktasutus täidab lisaks artiklis 4.3 nimetatud ülesannetele sertifitseeriva asutuse ülesandeid artikli 4.5 alusel. Sellised kokkulepped peavad siiski tagama maksetega seotud ülesannete piisava funktsionaalse eraldatuse muudest ülesannetest riiklikus kontaktasutuses. Kui tehakse sellised kokkulepped, ei kehti lõige 5.

4. Ilma et see piiraks artiklites 2.1 ja 5.13 sätestatud, määrab riiklik kontaktasutus FMC-ga konsulteerides igale programmile programmioperaatori. Programmioperaatoril peavad olema tugevad sidemed sektoriga, millesse programm kuulub. Programmivaldkonna „Valitsusväliste organisatsioonide fond“ programmide programmioperaator peab olema sõltumatu riikliku, regionaalse ja kohaliku tasandi valitsusasutustest. Juhul kui selline sõltumatu programmioperaator puudub, võib FMC erandjuhtudel nõudest loobuda, kuid ainult vajalikul määral.

5. Erandjuhtudel võib FMC nõustuda sellega, et riiklik kontaktasutus täidab programmioperaatori rolli ühes või mitmes programmis.

Artikkel 4.3

Riiklik kontaktasutus

1. Riiklik kontaktasutus vastutab üldiselt EMP finantsmehhanismi 2009–2014 eesmärkide saavutamise ja EMP finantsmehhanismi 2009–2014 abisaajariigis rakendamise eest. Ta toimib kontaktasutusena ja vastutab memorandumis rakendamise eest ning annab selle kohta aru.

2. Riiklik kontaktasutus esindab abisaajariiki tema suhetes FMC-ga seoses EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamise ja abisaajariigis.

3. Riiklik kontaktasutus juhib juhtkomisjoni tööd. Riiklik kontaktasutus kogub programmioperaatoritelt ja esitab juhtkomisjonile dokumendid, mis on vajalikud programmide

rakendamise üle järelevalve teostamise võimaldamiseks, pidades silmas nende oodatud tulemust (tulemusi) ja eesmärki (-märke).

4. Eesmärgiga tõsta esile EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rolli ja tagada, et mehhanismi toetus on läbipaistev, annab riiklik kontaktasutus informatsiooni EMP finantsmehhanismi 2009–2014 kohta abisaajariigis, selle eesmärkide (sealhulgas koostöö doonorriikide asutustega), rakendamise ja üldmõju kohta. Seda antakse vastavalt lisas 4 toodud teavitamis- ja avalikustamisnõuetele, eelkõige läbi järgmiste meetmete:

(a) EMP finantsmehhanismi 2009–2014 kommunikatsioonistrateegia;

(b) vähemalt kolm suuremat teavitustegevust EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamise kohta, nagu seminar või konverents huvigruppidega, pressikonverents või pressisündmus, sealhulgas EMP finantsmehhanismi 2009–2014 avavärske ja lõpuvärske, ja

(c) EMP ja Norra finantsmehhanismide 2009–2014 eriotstarbeline veebisait abisaajariigi keel(t)es ja inglise keeles, kus on informatsioon kõikide programmide ja kahepoolsete suhete kohta doonorriikidega seoses EMP finantsmehhanismiga 2009–2014, ülevaade taotlusvoorudest, kontaktinfo ja asjakohased dokumendid.

5. Riiklik kontaktasutus tagab, et programmioperaatorid täidavad oma teavitamis- ja avalikustamiskohustusi vastavalt käesolevale määrusele ja lisas 4 toodud teavitamis- ja avalikustamisnõuetele.

6. Riiklik kontaktasutus tagab, et programme rakendatakse vastavalt käesolevale määrusele, ja teostab järelevalvet nende rakendamise seisu ja kvaliteedi üle. Selle eesmärgiga hindab riiklik kontaktasutus järjepidevalt EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamisega seotud riske ja võib teha tegevusi, mida ta peab vajalikuks ja käesoleva määrusega ühilduvaks, sealhulgas veenduda FMC-le läbi riikliku kontaktasutuse esitatud dokumentide sisus ja kvaliteedis ning nõuda vajalike paranduste tegemist sellistesse dokumentidesse.

7. Riiklik kontaktasutus teostab regulaarset programmide järelevalvet seoses nende edenemisega programmi tulemus(t)e ja eesmärgi (-märkide) suunas vastavalt programmi osas kokkulepitud indikaatoritele ja finantsnõuetele. Järelevalve tulemustest antakse aru strateegilises aruandes.

8. Riikliku kontaktasutuse rolli võidakse veelgi täpsustada memorandumis.

Artikkel 4.4 **Juhtkomisjon**

1. Riiklik kontaktasutus moodustab EMP finantsmehhanismi 2009–2014 juhtkomisjoni kuue kuu jooksul memorandumi allkirjastamise kuupäevast arvates.

2. Juhtkomisjoni juhivad riikliku kontaktasutuse esindaja. Juhtkomisjoni koosseisu kuuluvad asjakohaste ministeeriumite, kohalike ja regionaalasutuste, kodanikuühiskonna, sotsiaalsete partnerite ja vajadusel erasektori esindajad.

3. FMC kutsutakse juhtkomisjoni koosolekul vaatlejana osalema.

4. Juhtkomisjon veendub EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamise tõhususes ja kvaliteedis vastavuses järgmiste sätetega:

- (a) ta vaatab perioodiliselt üle edusammud EMP finantsmehhanismi 2009–2014 eesmärkide saavutamisel riikliku kontaktasutuse ja programmioperaatorite esitatud dokumentide alusel;
- (b) ta vaatab läbi rakendamise tulemused, eelkõige väljundite saavutamise ja ka olukorra programmile kehtestatud oodatud tulemus(t)e ja eesmärgi (-märkide) suunas liikumisel ning 9. peatükis märgitud eksperthindamiste tulemused;
- (c) ta hindab strateegilist aruannet ja annab selle kohta arvamuse ja
- (d) ta võib teha ettepaneku riiklikule kontaktasutusele memorandumis lisas b toodud rakendusraamistiku korrigeerimise või läbivaatamise kohta, mis teeks võimalikuks EMP finantsmehhanismi 2009–2014 artiklis 1.2 toodud eesmärkide saavutamise või selle juhtimise, sealhulgas selle finantsjuhtimise parendamise.

Artikkel 4.5 **Sertifitseeriv asutus**

1. Sertifitseeriv asutus vastutab eelkõige järgmise eest:

- (a) FMC-le artiklites 8.3 ja 5.12 nimetatud sertifitseeritud finantsvahearuanne ja programmide lõpparuannete esitamine, sertifitseerides et:
 - (i) programmioperaatori esitatud abikõlblike kulude kokkuvõtte vastab täielikult tõendavatele dokumentidele;
 - (ii) tõendavad dokumendid on läbi vaadatud ja on leitud, et nad on autentsed, õiged ja täpsed;

- (iii) abikõlblike kulude kokkuvõtte põhineb kontrollitaval raamatupidamisel, mis on vastavuses hea raamatupidamistava ja -meetoditega;

- (iv) abikõlblike kulude kokkuvõtte jääb abikõlblike kulude piiresse käesoleva määruse alusel;

- (v) kulude kokkuvõtte tekkis programmi rakendamise osana vastavalt programmilepingule;

- (vi) piisav kontrolljälg on olemas ja

- (vii) programmi ettenähtud kaasfinantseeringu osa on makstud.

- (b) FMC-le artiklis 8.5 nimetatud prognoosi esitamine väljamaksetaotluste kohta;

- (c) FMC teavitamine artiklis 8.7 toodud intressi teenimise kohta;

- (d) auditeeriva asutuse poolt või selle vastutusel läbiviidud auditite tulemuste arvestamine sertifitseerimise eesmärkidel;

- (e) FMC-le deklareeritud kulude kohta raamatupidamisandmete säilitamine elektroonilises vormis;

- (f) maksete ülekandmise tagamine programmioperaatoritele vastavalt artikli 8.1 lõikele 2 ja

- (g) tagamine, et programmi või projekti rahalise toetuse tervikuna või osalise tühistamise järgselt tagasi saadud ja tagasi nõutud summad makstakse FMC-le tagasi enne programmi sulgemist.

2. Kui abisaajariigi siseriiklikus õiguses ei ole teisiti sätestatud, tagab sertifitseeriv asutus eraldi intressikandva konto avamise ja hoidmise EMP finantsmehhanismi 2009–2014 tarvis.

Artikkel 4.6 **Auditeeriv asutus**

1. Auditeeriv asutus vastutab eelkõige järgmise eest:

- (a) tagab auditite läbiviimise, veendumaks abisaajariigi tasandi juhtimis- ja kontrollisüsteemi tõhusas toimimises;

- (b) tagab, et iga programmi puhul viiakse läbi vähemalt üks audit, veendumaks selle juhtimis- ja kontrollisüsteemi tõhusas toimimises;

- (c) tagab, et projektiauditid viiakse läbi asjakohase valimi alusel, veendumaks deklareeritud kuludes;

- (d) esitab FMC-le programmi kinnitamisest üheksa kuu jooksul auditi strateegia, kasutatava meetodika, projektiauditite valimi

Euroopa Majanduspiirkonna
finantsmehhanismi 2009–2014 rakendusmäärus

moodustamise meetodika ning indikatiivse auditi tööplaani, tagamaks, et auditid jaotuvad ühtlaselt kogu programmiperioodi jooksul;

- (e) iga aasta 31. detsembriks perioodil 2012–2017:
- (i) esitab FMC-le auditi aastaaruande, milles tuuakse välja eelmise asjakohase aasta 30. juunil lõppenud 12 kuise perioodi jooksul vastavalt programmi auditistrateegiale läbiviidud auditite leiud ja esitatakse programmi juhtimis- ja kontrollisüsteemides leitud puudused. Esimene aruanne, mis esitatakse 31. detsembriks 2012, hõlmab perioodi kuni 30. juunini 2012. Pärast 1. juulit 2017 läbiviidud auditite tulemused kajastatakse auditi lõpparuandes, mis toetab punktis (f) viidatud sulgemisaruannet;
- (ii) esitab arvamuse FMC-le tema vastutusel tehtud kontrollide ja auditite alusel selle kohta, kas juhtimis- ja kontrollisüsteem toimib tõhusalt, tagamaks piisavat kindlust, et FMC-le esitatud tegelikult tehtud kulude aruanded on õiged, ning baseeruvad seaduslikel ja korrektsetel alustehingutel;
- (f) esitab sulgemisaruaande FMC-le hiljemalt 31. detsembriks 2017, mis hindab programmi lõpparuande koosseisus esitatava lõppmakse taotluse õiguspärasust.

2. Kui auditeeriv asutus otsustab auditeid mitte läbi viia vastavalt lõike 1 punktidele (a) – (c), nimetab ta sõltumatu ja sertifitseeritud audiitori nende ülesannete täitmiseks.

3. Auditeeriv asutus tagab, et audit vastab rahvusvaheliselt aktsepteeritud auditistandarditele.

4. FMC esitab oma kommentaarid lõike 1 punkti (d) alusel esitatud auditi strateegia kohta hiljemalt kolm kuud pärast selle saamist. Kui selle aja jooksul kommentaare ei esitata, loetakse see aktsepteerituks.

5. Kui FMC peaks otsustama anda ajapikendusi vastavalt artikli 7.14 lõikele 4 või 5, võib ta muuta käesolevas artiklis toodud tähtaegu.

Artikkel 4.7

Programmioperaatori kohustused

1. Programmioperaator vastutab programmi ettevalmistamise ja rakendamise eest säästlikkuse, tulemuslikkuse ja tõhususe põhimõtetele vastavalt ja vastutab eelkõige järgmise eest:

- (a) tagab, et projektid aitavad kaasa EMP finantsmehhanismi 2009–2014 üldeesmärkide ja konkreetse programmi tulemus(t)e ja eesmärgi (-märkide) saavutamisele ja et nad

järgivad kõikides rakendamisetappides käesolevat määrust, programmilepingut ja kohaldatavat siseriiklikku ja Euroopa Liidu õigust;

- (b) kogub taotlusi, valib välja rahastatavad projektid ja allkirjastab iga projekti kohta projektilepingu;
- (c) veendub, et projekti väljundid ja projektide elluvijate deklareeritud kulud on tegelikult tehtud ja järgivad käesolevat määrust, programmilepingut ja kohaldatavat siseriiklikku ja Euroopa Liidu õigust;
- (d) tagab, et projekti toetuse maksed tehakse õigeaegselt;
- (e) tagab programmi rakendamise kvaliteedi ja veendub projektide edenemises oodatud tulemuste suunas, muu hulgas projektide ülevaatamiste ja/või valimi alusel projektide kohapealse kontrollimise teel;
- (f) teostab riskide hindamisel ja ka juhuvalimil baseeruvate valimite alusel iga-aastaseid järelevalvetoiminguid projektide üle;
- (g) tagab, et rahalist toetust kasutatakse üksnes programmi ja selle projektide jaoks ning vastavalt programmilepingule ning et kõiki programmist osa moodustavaid vahendeid kasutatakse üksnes sellistel eesmärkidel, mis on toodud programmilepingus;
- (h) tagab, et programmi iga projekti kohta eksisteerib süsteem raamatupidamisandmete salvestamiseks ja hoidmiseks elektroonilises vormis ja et rakendamise kohta kogutakse andmeid, mis on vajalikud finantsjuhtimiseks, aruandluseks, järelevalveks, kontrollimiseks, audititeks ja eksperthindamiseks;
- (i) moodustab programmioperaatori organisatsioonilise struktuuri, mis tagab maksetaotluste kontrollimise eest vastutava üksuse sõltumatuse ja funktsionaalse eraldatuse teistest üksustest, mis vastutavad programmi rakendamise eest;
- (j) kui abisaajariigi siseriiklikus õiguses ei ole teisiti sätestatud, moodustab ja hoiab kasutuses eraldi intressikandva pangakonto projektidele eraldatavate vahendite jaoks;
- (k) tagab, et projektide elluvijad kasutavad kas eraldi raamatupidamissüsteemi või piisavaid raamatupidamiskoode kõikide projektiga seotud tehingute puhul, ilma et see piiraks siseriiklike raamatupidamiseskirjade kohaldamist;
- (l) tagab läbipaistvuse ja dokumentide kättesaadavuse vastavalt artikli 8.8 nõuetele;

- (m) tagab, et sertifitseeriv asutus saab sertifitseerimise eesmärgil kogu vajaliku informatsiooni protseduuride ja kuludega seoses teostatud kontrollide kohta;
- (n) koostab ja esitab finantsvahearuaanded, programmi aastaaruande, programmi lõpparuande ja aruaanded teenitud intresside kohta vastavalt artiklitele 5.11, 5.12, 8.3, 8.4 ja 8.7;
- (o) esitab sertifitseerivale asutusele väljamaksetaotluste prognoosi, mida sertifitseeriv asutus vajab oma kohustuste täitmiseks vastavalt artiklile 8.5;
- (p) tagab projektispetsiifiliste statistiliste andmete sisestamise, et hoida aruandlusandmebaas vastavuses programmioperaatori käsiraamatuga (lisa 9);
- (q) tagab, et FMC-le ja riiklikule kontaktasutusele antakse nõudmisel ja mõistliku aja jooksul kõik dokumendid ja kogu informatsioon seoses programmi ja selle projektide rakendamisega;
- (r) tagab, et projektide elluvijad on oma projektidele täielikult pühendunud ja võimelised neid rakendama;
- (s) tagab, et võetakse kõik vajalikud ja asjakohased meetmed ennetamiseks ja avastamiseks kõik arvatavad või tegelikult aset leidnud normide rikkumiste juhtumid ja nende kõrvaldamiseks, et neid uuritakse viivitamata ja tõhusalt ja neist antakse aru ning puudused kõrvaldatakse nõuetekohaselt, sealhulgas teeb vajaduse korral finantskorrektsioone;
- (t) tagab, et täidetakse kõiki asjakohaseid kohalikke, siseriiklikke ja Euroopa Liidu õigusakte (sealhulgas, kuid mitte ainult keskkonna, riigihangete ja riigiabi alased õigusaktid) ja
- (u) täidab teisi programmilepingus sätestatud kohustusi.
2. Programmioperaator täidab lisa 4 toodud teavitamis- ja avalikustamisnõudeid. Ta annab informatsiooni programmi olemasolu, eesmärkide ja rakendamise ning koostöö kohta doonorriikide asutustega, eelkõige järgmiste meetmete abil:
- (a) programmi kommunikatsiooniplaan;
- (b) vähemalt kaks suuremat teavitustegevust programmi ja selle projektide seisu kohta, nagu seminar või konverents huvigruppidega, pressikonverents või pressisündmus; ja
- (c) eriotstarbeline programmi veebisait abisaajariigi keel(t)es ja inglise keeles, kus on informatsioon kõikide taotlusvoorude ja kõikide toetatud projektide, kahepoolsete suhete kohta doonorriikide ja abisaajariigi

vahel seoses programmiga, kontaktinformatsioon ja asjakohased dokumendid.

3. Programmioperaator tagab, et projektide elluvijad täidavad oma teavitamis- ja avalikustamiskohustusi vastavalt lisa 4 toodud teavitamis- ja avalikustamisnõuetele.

4. Programmioperaator järgib FMC määratletud nõudeid informatsiooni elektroonilise edastamise kohta.

Artikkel 4.8

Juhtimis- ja kontrollisüsteemide loomine

1. Enne esimese programmi heakskiitmist FMC poolt või hiljemalt kaheteistkümneme kuu jooksul memorandum viimase allkirja kuupäevast esitab riiklik kontaktasutus FMC-le juhtimis- ja kontrollisüsteemide üksikasjaliku kirjelduse, mis eelkõige hõlmab järgmise organiseerimist ja protseduure:

(a) riiklik kontaktasutus, sertifitseeriv asutus ja muud siseriiklikud asutused, mis on kaasatud EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamisse vastavalt memorandumile;

(b) auditeeriv asutus ja muud asutused, mis teostavad tema vastutusel auditeid.

2. Kuue kuu jooksul esimese finantsvahearuaande esitamisest esitab riiklik kontaktasutus FMC-le programmioperaatori ja nende ülesannete juhtimis- ja kontrollisüsteemide üksikasjaliku kirjelduse, hõlmates eelkõige järgmist:

(a) maksetaotluste kontrollisüsteem;

(b) audi- ja järelevalvesüsteemid;

(c) süsteem normide rikkumiste ennetamiseks, leevendamiseks, avastamiseks, nendest aruandmiseks ja nende puuduste kõrvaldamiseks ja

(d) toetatud tegevuste kohta kontrollijälje tagamise süsteem.

3. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud üksikasjalikele kirjeldustele on lisatud aruanne ja arvamus, mis kinnitab, et abisaajariigi rakendussüsteem ja programmioperaator järgivad käesolevat määrust ja head raamatupidamistava. Aruandes hinnatakse juhtimis- ja kontrollisüsteemide nõuete proportsionaalsust seoses programmi eesmärkide saavutamise tõhususega.

4. Aruande ja lõikes 3 nimetatud arvamus koostab auditeeriv asutus. Kui auditeeriv asutus otsustab auditeid ise mitte läbi viia, nimetab ta sõltumatu ja sertifitseeritud audiitori nende ülesannete täitmiseks.

5. Enne esimese makse tegemist mis tahes programmile otsustab FMC, kas abisaajariik järgib käesoleva artikli lõiget 1. See lõige ei kohaldu ettemaksetele seoses programmi ettevalmistuskuludega, mille FMC on heaks kiitnud, vastavalt artikli 7.9 lõikele 4.

5. peatükk Programmide

Artikkel 5.1 Programmide ettevalmistamine

1. EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendatakse abisaajariikides läbi programmide. Välja arvatud lõikes 2 toodud erand, kuulub programm mitte enam kui ühte memorandumis nimetatud programmivaldkonda, kui doonorriigid ja abisaajariik ei ole teisiti kokku leppinud.
2. Abisaajariikides, mis saavad 3% või alla selle kogu rahalisest toetusest EMP finantsmehhanismilt 2009–2014, võivad programmid kuuluda mitme programmivaldkonna alla.
3. Doonor- ja abisaajariigid võivad konsulteerida võimalike ja konkreetsete programmide osas enne ametliku programmi ettepaneku esitamist FMC-le.
4. Kinnitatud memorandumil alusel ja seal nimetatud programmivaldkondades esitab programmioperaator läbi riikliku kontaktasutuse ametliku ettepaneku iga programmi kohta FMC-le kaheksa kuu jooksul pärast programmioperaatori nimetamise kuupäeva vastavalt artiklile 4.2, kuid hiljemalt 31. jaanuaril 2013. Programmi ettepaneku koostamise ajal võib FMO-ga konsulteerida.
5. Programmi ettepanek koostatakse vastavalt programmioperaatorite käsiraamatule (lisa 9) ja välja arvatud juhul kui doonorriikide ja abisaajariigi vahel on teisiti kokku lepitud, on see piiratud lisa 1 toodud asjakohase programmivaldkonna eesmärgi ja oodatud tulemustega.

Artikkel 5.2 Programmi ettepanekud

1. Programmi ettepaneku eesmärgiks on kirjeldada järgmist:
 - (a) programmioperaatori sisuline ja tegevuspädevus;
 - (b) programmi põhijooned;
 - (c) programmi panus asjakohase programmi valdkonna üldeesmärgi ja oodatud tulemuste saavutamisse ja

(d) üksikasjad programmi rakendamise kohta, sealhulgas finantsplaneerimine, riskihinnang ja riskide maandamine.

2. Programmi ettepanekud on programmi ettepanekute mallis nõutud formaadis ja sisaldavad seal nõutud informatsiooni (lisa 9 liide).

Artikkel 5.3 Programmi hindamine ja otsus

1. FMC hindab programmi ettepanekuid otsustamiseks, kas programm aitab kaasa EMP finantsmehhanismi 2009–2014 eesmärkidele ja järgib EMP finantsmehhanismi 2009–2014 õiguslikku raamistikku, siseriiklikku ja Euroopa Liidu õigust.
2. FMC teeb otsuse iga programmi kohta hiljemalt neli kuud pärast kõikide asjakohaste dokumentide ja vajaliku informatsiooni saamist.
3. FMC võib otsustada:
 - (a) kinnitada programmi tingimusteta;
 - (b) kinnitada programmi tingimustega;
 - (c) kinnitada programm muudetud kujul või
 - (d) lükata programmi tagasi.
4. FMC ei lükka programmi tagasi ilma andmata programmioperaatorile võimalust kõrvaldada programmi puudused.
5. Kui FMC peaks programmi tagasi lükkama, võib programmioperaator läbi riikliku kontaktasutuse esitada korrigeeritud programmi ettepaneku uuesti nelja kuu jooksul selle tagasilükkamise kuupäevast arvates. Riiklik kontaktasutus võib alternatiivina ja sama tähtaja jooksul teha ettepaneku, et tagasilükatud programmi jaoks kavandatud vahendeid kasutatakse muu programmi jaoks, tingimusel et selline ümberjaotamine vastab memorandumile. Kui vahendeid saav programm on juba heaks kiidetud, peab selline vahendite ümberjaotamine vastama artikli 5.9 lõikele 8.

Artikkel 5.4 Toetuse määrad ja projektide toetuse miinimumsumma

1. EMP finantsmehhanismi 2009–2014 toetus ei ületa 85% programmi abikõlblikest kuludest, välja arvatud:
 - (a) doonorpartnerlusprogrammid;
 - (b) programmivaldkonna „Valitsusväliste organisatsioonide fond“ programmid;
 - (c) FMO, valitsusvaheliste organisatsioonide või doonorriikide asutuste juhitud programmid vastavalt artiklile 5.13 ja

(d) muud erihuvi pakkuvad programmid, mille puhul FMC võib kehtestada kõrgema programmi toetuse määra.

2. Maksimaalne projekti toetuse määr pakutakse välja programmiettepanekus ja määratakse kindlaks programmiilepingus. See võtab arvesse vajadust tagada projektide elluviijate pühendumine ja omandiõigus, samuti projekti jätkusuutlikkus. Kui tehakse ettepanek projekti toetuse määra kohta, võtab programmioperaator veel arvesse majanduslikku kasu, nt kulude kokkuhoid või suurem kasum, mis on rahalise toetuse saamise tulemuseks. Majanduslikku kasu kasutatakse projekti eesmärke toetaval viisil. Järgitakse riigiabi suhtes kohaldatavaid nii protseduurilisi kui ka sisulisi eeskirju.

3. NGO-de ja sotsiaalsete partnerite toetamise korral võib projekti toetuse määr ulatuda 90%ni projekti abikõlblikest kuludest ja 100%ni stipendiumite puhul.

4. Lõigetes 1–3 toodud kaasfinantseerimise vorm on rahaline, sealhulgas elektroonilised ülekanded.

5. NGO-de või sotsiaalsete partnerite poolt rakendatud projektide puhul võib mitterahaline panus vabatahtliku töö vormis moodustada kuni 50% projekti programmi jaoks nõutud kaasfinantseerimisest. Programmioperaator täpsustab programmiettepanekus vabatahtliku töö asjakohased ühikuhinnad vastavalt abisaajariigis sellise töö eest tavaliselt makstavale palgale, sealhulgas nõutud sotsiaalkindlustusmaksed. Hinnad võivad erineda sõltuvalt piirkonnast, kus töö tehakse, või vabatahtliku töö liigist, ja seda võidakse korrigeerida programmi rakendamise ajal, võtmaks arvesse palkades toimunud muutusi.

6. Programmivaldkonda „Teaduskoostöö eelisvaldkondades“ jäävate doonorpartnerlusprogrammide projektide puhul võib mitterahaline panus töajõu näol moodustada kuni 100% projekti jaoks nõutud kaasfinantseeringust. Programmioperaator täpsustab programmiettepanekus töajõu asjakohased ühikuhinnad vastavalt abisaajariigis sellise töö eest tavaliselt makstavale palgale, sealhulgas nõutud sotsiaalkindlustusmaksed. Hinnad võivad erineda sõltuvalt piirkonnast, kus töö tehakse, või töö liigist, ja seda võidakse korrigeerida programmi rakendamise ajal, võtmaks arvesse palkades toimunud muutusi.

7. Programmi raames taotletud toetuse summa ei jää tavaliselt alla 1 000 000 euro ja ilma et see piiraks lõike 8 sätete kohaldamist, ei jää mingil juhul alla 170 000 euro.

8. Programmioperaator võib teha ettepaneku madalama läve kohta järgmistel juhtudel:

(a) programmid programmivaldkondades „Valitsusväliste organisatsioonide fond“, „Institutsionaalne raamistik varjupaiga- ja rändesektoris“ ja „Euroopa kultuuripärandi kultuurilise ja kunstilise mitmekesisuse edendamine“;

(b) artiklis 5.6 nimetatud väiketoetused, artiklites 3.5 ja 3.6 nimetatud kahepoolsete suhete fondid;

(c) stipendiumid ja teadusprojektid ja

(d) romade kaasamisele suunatud projektid.

Artikkel 5.5

Eelnevalt kindlaksmääratud projektide valimine

1. Lisaks memorandumis märgitud eelnevalt kindlaksmääratud projektile võib programmioperaator erandjuhtudel välja pakkuda eelnevalt kindlaksmääratud projekte programmide raames rakendamiseks.

2. Järgmine informatsioon antakse eelnevalt kindlaksmääratud projektide kohta programmiettepaneku lisana:

(a) projekti taust ja põhjendus, sealhulgas viide asjakohastele siseriiklikele prioriteetidele;

(b) projekti eesmärk ja oodatud tulemus(ed);

(c) informatsioon projekti elluviija kohta;

(d) vajaduse korral teostatavusuuringute tulemused;

(e) projekti rakendamise ajakava ja

(f) rahastamiskava, milles tuuakse välja kavandatud finantsvahendid ja EMP finantsmehhanismi 2009–2014 kavandatud toetus kokku.

3. Enne projektilepingu allkirjastamist eelnevalt kindlaksmääratud projekti osas hindab programmioperaator projekti, et veenduda selle kvaliteedis ja panuses programmi eesmärkide saavutamisesse ja vastavuses Euroopa Liidu ja siseriiklike õigusaktidega.

Artikkel 5.6

Väiketoetuskeemid programmi raames

1. Programmioperaator võib teha programmiettepanekus ettepaneku moodustada programmi raames üks või mitu väiketoetuskeemi.

2. Ühiseraldis väiketoetuskeemi(de)sse ei ületa 20 % programmi abikõlblikest kuludest.

3. Väiketoetuskeemi raames taotletud toetussumma ei jää alla 5000 euro ja ei ületa 250

000 eurot. Stipendiumid füüsilistele isikutele võivad jääda alla 5000 euro.

4. Väiketoetuskeemi (-skeeme) juhib ja rakendab tavaliselt programmioperaator. Programmioperaator võib väiketoetuskeemide juhtimise ja rakendamise allhankida ühele või mitmele ärilisele või mitteärilisele avaliku või erasektori asutusele või valitsusvälisele organisatsioonile. Allhanget teostaval asutusel peavad olema tugevad sidemed sektoriga, millesse programm kuulub. Selline allhankimine ei piira programmioperaatori vastutust programmi eest. Väiketoetuskeemi juhtimiskulud lähevad arvesse osana programmioperaatori juhtimiskuludest artikli 7.10 lõikes 2 toodud ülemmäära suhtes.

5. Kui programmioperaator allhangib väiketoetuskeemi juhtimise ja rakendamise, valib programmioperaator väiketoetuskeemi operaatori vastavalt riigihanke eeskirjadele. Väiketoetuskeemi operaator annab garantiid oma maksevõime ja pädevuse kohta asjakohases valdkonnas ning haldus- ja finantsjuhtimises.

6. Programmioperaatori suhtes rakendatavaid käesoleva määruse sätteid kohaldatakse vajalike muudatustega väiketoetuskeemi operaatori suhtes, erandiks on viimase aruanded, mis liidetakse programmioperaatori aruandvate struktuuridega.

Artikkel 5.7 Programmileping

1. Iga kinnitatud programmi kohta sõlmitakse FMC ja riikliku kontaktasutuse vahel programmileping.

2. Programmilepingus sätestatakse programmi toimimise tingimused ja osapoolte rollid ja vastutus.

3. Programmilepingu mall on toodud lisas 10.

Artikkel 5.8 Programmi elluviimisleping

1. Iga kinnitatud programmi kohta sõlmitakse riikliku kontaktasutuse ja programmioperaatori vahel programmi elluviimisleping.

2. Juhul kui programmi elluviimislepingut ei saa riikliku kontaktasutuse ja programmioperaatori vahel siseriiklike õigusaktide sätete alusel sõlmida, võib abisaajariik selle asemel välja anda sama mõju ja sisuga õigus- või haldusakti.

3. Programmi elluviimislepingus sätestatakse programmi toimimise tingimused ja poolte rollid ja vastutus. See hõlmab eelkõige sätteid tagamaks, et programmioperaator kohustub täielikult järgima EMP finantsmehhanismi 2009–2014 õigusliku raamistiku sätteid, millele viidatakse artiklis 1.4 ja mis on asjakohased programmi toimimisega seoses,

sealhulgas kohustused, mis kehtivad pärast programmi lõpuleviimist. Programmi elluviimislepingus on selgesõnaline viide programmilepingule ja käesolevale määrusele ja vähemalt sätetele järgmise kohta:

- (a) kohustused seoses aruandlusega, mis võimaldavad riiklikul kontaktasutusel täita tema aruandekohustusi FMC ees;
- (b) kohustused seoses programmioperaatori aruandekohustustega FMC ja sertifitseeriva asutuse ees ning ta ülesanne esitada nõudmisel dokumendid;
- (c) programmi toetuse maksimumsumma ja selle jaotus artiklis 7.1 loetletud nimetuste vahel;
- (d) kulude abikõlblikkus;
- (e) kulude abikõlblikkuse esimene ja viimane kuupäev;
- (f) programmi muudatused;
- (g) sätted, mis tagavad, et seoses järelevalve, audite ja eksperthindamistega taotletud juurdepääs antakse ilma viivitusega;
- (h) sätted, mis tagavad, et täidetakse avalikustamisega seotud kohustusi;
- (i) riikliku kontaktasutuse õigus peatada maksed ja nõuda programmioperaatorilt tagasimakset, kui FMC või riiklik kontaktasutus teeb otsuse selliste tegevuste kohta;
- (j) et artiklis 5.7 nimetatud programmilepingu lõpetamine võib tuua kaasa programmi elluviimislepingu lõpetamise ja
- (k) viide programmipartnerlustele, kui see on asjakohane.

4. Riiklik kontaktasutus tagab, et programmioperaatori kohustused programmi elluviimislepingu alusel kehtivad ja on abisaajariigi kohaldatava siseriikliku õiguse alusel täitmisele pööratavad.

5. Riiklik kontaktasutus edastab programmi elluviimislepingu kavandi FMC-le ülevaatamiseks. FMC kinnitab enne artiklis 5.7 nimetatud programmilepingu allkirjastamist, et programmi elluviimisleping vastab käesoleva artikli lõikes 3 toodud miinimumnormidele.

6. Kinnitus vastavalt lõikele 5 piirdub rangelt üksnes kinnitusega, et kohustus lõike 3 alusel on täidetud, ja seda ei tõlgendata avaldavana arvamust või andvana garantiid programmi elluviimislepingu täielikkuse, kehtivuse või täitmisele pööratavuse kohta ega toovana kaasa mis tahes kohustusi FMC-le seoses programmi elluviimislepingu puudujääkide, lünklikkuse või ebatäpsustega.

Artikkel 5.9
Programmide muutmine

1. Kui programmilepingus pole otseselt teistiti sätestatud, kuulub programmi muudatus eelnevale kinnitamisele FMC poolt.
2. Programme võib muuta, eelkõige ühel või mitmel järgmisel juhul:
 - (a) reageerimaks ettenägematutele sündmustele abisaajariikides;
 - (b) võtmaks arvesse aastakoosolekul rakendusraamistiku ülevaatamisel tehtud järeldusi;
 - (c) võtmaks arvesse 9. peatükis nimetatud eksperthindamiste järeldusi;
 - (d) kui muutused on vajalikud programmi mõju suurendamiseks või
 - (e) maandamaks riske ja/või leevendamaks rakendamisel esinevaid raskusi.
3. Programmioperaator kirjeldab ja põhjendab muudatust ning selle tõenäolist mõju finantsnäitajatele, riskihinnangule, väljunditele ja programmi tulemustele. Riiklik kontaktasutus esitab oma eelneva kinnituse muutmissetepaneku kohta.
4. FMC hindab riikliku kontaktasutusega konsulteerides, kas kavandatud muudatus kujutab endast olulist muudatust, mis nõuaks Euroopa Komisjoni poolset skriiningut vastavalt artiklile 5.10. Olulise muudatuse puhul eeldatakse, et see pakuti välja juhul, kui see mõjutab programmi üldeesmärki või tulemust või kui muudatus on vastuolus Euroopa Komisjoni programmiettepaneku skriiningu osana antud soovitude või kommentaaridega.
5. FMC hindab kavandatud muudatust ja esitab ametliku vastuse hiljemalt kahe kuu jooksul pärast kõikide asjakohaste dokumentide ja vajaliku informatsiooni kättesaamist.
6. Kõik FMC ja riikliku kontaktasutuse vahel kokkulepitud muudatused võetakse aastakoosolekul ametlikult teadmiseks.
7. Muudatus vormistatakse artiklis 5.7 nimetatud programmilepingu muutmise teel. Riiklik kontaktasutus informeerib muudatusest juhtkomisjoni.
8. Kui programmi muudatus peaks tooma kaasa programmi toetuse vähenemise, võib riiklik kontaktasutus eraldada kättesaadavaks muutunud summa muudele kinnitatud programmidele abisaajariigis. Nõutav on FMC ja vahendid saava programmi operaatori eelnev kinnitus. Muudatus peab vastama memorandumile. Selline eraldamine tuleb viia lõpule ja vormistada hiljemalt 31.

oktoobril 2014. Vahendid saava programmi operaator eraldab vahendid vastavalt artiklile 6.9.

Artikkel 5.10
Euroopa Komisjoni skriining

1. Euroopa Komisjon skriinib kõiki programme ja programmi olulisi muudatusi nende vastavuse osas Euroopa Liidu eesmärkidele. FMO edastab asjakohased dokumendid Euroopa Komisjonile.
2. FMC võtab skriiningu tulemused ja Euroopa Komisjoni skriiningu eelsed kommentaarid arvesse.

Artikkel 5.11
Programmi aastaaruanne

1. Programmioperaator esitab lisas 9 kirjeldatud programmi aastaaruande FMC-le ja riiklikule kontaktasutusele. Aruande eesmärgiks on kirjeldada järgmist:
 - (a) olukord programmi rakendamisel programmilepingus toodud plaanidega ja/või eelmises programmi aastaaruandes tooduga võrreldes ning oodatud väljundite saavutamisel;
 - (b) programmi panus programmivaldkonna üldeesmärgi ja tulemuste saavutamisse ja
 - (c) konkreetset üksikasjad seoses rakendamise väljakutsetega ja plaanid selliste väljakutsete ületamiseks, sealhulgas riskimaandusmeetmete ja finantsplaanide muudatused; ja
 - (d) kokkuvõtte normide rikkumistest ja puuduste kõrvaldamiseks võetud meetmetest.
2. Programmi aastaaruannete aruandeperioodiks on kalendriaasta. Aruanne esitatakse hiljemalt iga aasta 15. veebruaril. Esimesed aastaaruanded FMC poolt esimesel poolaastal kinnitatud programmide kohta esitatakse järgmisel aastal; teiste programmide esimesed aastaaruanded esitatakse teisel aastal pärast nende kinnitamist.
3. FMC informeerib riiklikku kontaktasutust ja programmioperaatorit oma arvamusest programmi aastaaruande kohta kahe kuu jooksul selle kättesaamise kuupäevast arvates. Kui FMC ei vasta eespool sätestatud tähtaja jooksul, loetakse aruanne aktsepteerituks.

Artikkel 5.12
Programmi lõpparuanne

1. Programmioperaator esitab programmi lõpparuande läbi sertifitseeriva asutuse FMC-le ja riiklikule kontaktasutusele vastavalt lisas 9 kirjeldatule. Aruande eesmärgiks on esitada:

- (a) programmi rakendamise üldhinnang, sealhulgas võrdlus programmiettepanekus toodud plaanidega ja sellest õpitu;
- (b) hinnang programmi panuse kohta programmivaldkonna üldeesmärgi ja tulemuste saavutamisse kõikide projektide lõpetamisel ja programmi sulgemisel;
- (c) ülevaade normide rikkumistest ja nende puuduste kõrvaldamiseks võetud meetmetest;
- (d) konkreetset üksikasjad finantsplaanidele vastamise ja/või nende kohandamise kohta ja
- (e) finantsinformatsioon, sealhulgas artiklis 8.4 nimetatud lõppmakse arvutus.

2. Programmi lõpparuanne edastatakse FMC-le sertifitseeriva asutuse poolt, mis sertifitseerib aruande finantslisa vastavalt artiklile 4.5 kolme kuu jooksul viimase programmi raames rakendatava projekti lõpetamisest, kuid mitte hiljem kui kahe kuu möödumisel programmi juhtimiskulude abikõlblikkuse lõppkuupäevast.

3. FMC vaatab programmi lõpparuande üle eesmärgiga määrata kindlaks, kas see vastab selle formaalsetele ja sisulistele nõuetele. FMC kinnitab aruande hiljemalt kaks kuud pärast aruande ja kõikide asjakohaste dokumentide ja vajaliku informatsiooni kättesaamist.

Artikkel 5.13

FMO, valitsustevaheliste organisatsioonide või doonorriikide asutuste juhitud programmid

1. Riiklik kontaktasutus võib FMC nõusolekul usaldada programmi tegevused FMO-le, valitsustevahelistele organisatsioonidele või doonorriikide asutustele. Sellisel juhul ei kehti käesoleva määruse sätteid programmi rakendamise, selle ettevalmistamise, taotlejate abikõlblikkuse, taotlemis- ja hindamisprotsessi, programmilepingu, väljamaksete, järelevalve, auditite, normide rikkumiste, maksete peatamise ja finantskorrektsioonide, aruandluse ja teavitamise kohta. Volitatud programmioperaator rakendab selles osas erieeskirju, et tagada rakendamine kooskõlas artiklis 1.6 toodud põhimõtetega.

2. Kui FMO tegutseb programmioperaatorina, teostab programmi rakendamise tavaliselt FMO poolt määratud lepinguline fondioperaator. FMO ja fondioperaatori roll ja kohustus reguleerib FMO ja fondioperaatori vaheline elluviimisleping. Elluviimislepingus on sätteid aruandluse kohta riiklikule kontaktasutusele.

3. Kui programmi juhtimine on volitatud valitsustevahelisele organisatsioonile või doonorriikide asutusele, reguleerib selle roll ja vastutust FMC ja programmioperaatori vaheline programmi elluviimisleping.

4. Käesolevas artiklis nimetatud programmi raames projektidele eraldatud vahendid ning programmioperaatori ja/või fondioperaatori kulud kaetakse vastava abisaajariigi rahalise toetuse arvelt.

5. Kui programmi juhib FMO, valitsustevaheline organisatsioon või doonorriikide asutus vastavalt käesolevale artiklile, ei vastuta abisaajariik programmi rakendamise eest finantsiliselt ega muul viisil, välja arvatud vastavalt lõikes 4 sätestatule.

6. peatükk Projektide valimine

Artikkel 6.1 Valikuviisid

1. Projektid valitakse vastavalt käesolevale peatükile korraldatud taotlusvoorude kaudu.

2. Erandina lõikest 1 võidakse eelnevalt kindlaksmääratud projektid välja selgitada ilma taotlusvoorudeta. Sellised projektid selgitatakse välja vastavalt artikli 2.1 lõike 2 punkti (b) alapunktile (v) ja artiklile 5.5. Informatsiooni selliste projektide kohta antakse programmiettepanekus vastavalt artiklile 5.5.

Artikkel 6.2 Taotlejate abikõlblikkus

1. Vastavas abisaajariigis juriidilise isikuna moodustatud avaliku või erasektori asutusi, ärilisi või mitteärilisi ja valitsusväliseid organisatsioone ning abisaajariigis tegutsevaid valitsustevahelisi organisatsioone käsitletakse projektide abikõlblike taotlejatena.

2. Doonorriikides või vastavas abisaajariigis seaduslikult elavad füüsilised isikud on abikõlblikud taotlejad stipendiumiprogrammide ja mis tahes programmide stipendiumikomponentide raames ja programmivaldkonna „Euroopa kultuuripärandi kultuurilise ja kunstilise mitmekesisuse edendamine“ raames.

3. Programmioperaator võib teha ettepanekuid piirangute kohta taotlejate abikõlblikkuse osas, võttes arvesse EMP finantsmehhanismi 2009–2014 ja programmi üldeesmäärke ning eesmärgiga tagada sihipärane rakendamine. Kui FMC on need heaks kiitnud, sätestatakse sellised piirangud selgesõnaliselt programmilepingus.

Artikkel 6.3 **Taotlusvoorud**

1. Taotlusvoorud korraldab programmioperaator. Nende sisu, vorm ja avaldamine on vastavuses programmilepingu ja käesoleva määrusega. Programmioperaator selgitab oma programmi-ettepanekus teavitamise meetodeid, voorude eeldatavat ajastust ja summasid.
2. Taotlusvoorud vastavad vähemalt järgmisele:
 - (a) need avalikustatakse laialdaselt eesmärgiga jõuda kõikide võimalike taotlejateni. Vastavalt vajadusele kasutatakse siseriiklikku, regionaalset ja kohalikku meediat ning eriväljaandeid ja veebipõhiseid vahendeid. Avaldamispiiranguid põhjendatakse programmiettepanekus;
 - (b) need sisaldavad selget ja mõistlikku tähtaega, mis on vähemalt kaks kuud teate avaldamise kuupäevast, ja esitamise aadressi. Teates täpsustatakse taotlusvoorude aegumise kellaeg, kas tähtaeg viitab postitempli kuupäevale või programmioperaatori büroosse tegeliku kohaletoimetamise ajale ja lubatud kättetoimetamise viis(id). Teates tuleb täpsustada, kas nõutud on üks või mitu taotluse eksemplari;
 - (c) nendes märgitakse selgelt abikõlblikud taotlejad ja piirangud, kitsendused või erandid, mida neile võidakse tingimuseks seada;
 - (d) nad sisaldavad üksikasjalikke valikukriteeriumeid ja hindamiskaarti;
 - (e) nendes käsitletakse täpselt, mis liiki tegevused ja kulud on abikõlblikud;
 - (f) nendes esitatakse valikuprotsessi ja otsustamisstruktuuri kirjeldus;
 - (g) nendes esitatakse täpne viide või link taotluse vormile ja kasutusjuhisele;
 - (h) nad määravad selgelt kindlaks taotlusvoorude raames eraldatava kogusumma suuruse, samuti iga projekti minimaalse ja maksimaalse toetussumma;
 - (i) nad sisaldavad sätteid maksemudeli kohta;
 - (j) nad määravad selgelt kindlaks kaasfinantseeringu nõuded;
 - (k) nendes on toodud täpsed viited taotlusvoorude kohta lisainformatsiooni saamiseks, sealhulgas viide käesolevale määrusele ja FMC vastuvõetud juhenditele ning muudele taotlusvoorude osas asjakohastele programmioperaatori poolt koostatud dokumentidele ja
 - (l) nendes on toodud kontaktinfo, kuhu küsimuste korral pöörduda, ja ajavahemik selliste päringute esitamiseks.

3. Taotlusvoorude teave avaldatakse programmioperaatori veebisaidil riigikeel(t)es ja inglise keeles.

4. FMC-d ja riiklikku kontaktasutust infomeeritakse taotlusvoorudest vähemalt neli nädalat enne nende väljakuulutamist ja samaaegselt esitatakse neile iga taotlusvoorude inglisekeelne tekst.

5. Juhul kui FMC leiab, et taotlusvoor ei ole kooskõlas käesoleva määruse artiklis 1.4 toodud EMP finantsmehhanismi 2009-2014 õigusliku raamistikuga, võib FMC hiljemalt kaks nädalat enne planeeritud väljakuulutamise kuupäeva teha põhjendatud ettepaneku taotlusvoorude muutmiseks. Sellisel juhul kuulutatakse taotlusvoor välja alles siis, kui FMC nõustub, et voor on kooskõlas ülalmainitud õigusliku raamistikuga.

Artikkel 6.4 **Valikukomisjon**

1. Programmioperaator moodustab valikukomisjoni, mis soovib programmi raames rahastatavaid projekte. Valikukomisjon koosneb vähemalt kolmest asjakohase pädevusega inimesest. Vähemalt üks neist on programmioperaatori väline.
2. FMC-d ja riiklikku kontaktasutust peab kutsuma valikukomisjoni koosolekutel osalema vaatlejateni. Doonorpartnerlusprogrammide puhul peab kutsuma doonorite programmipartnerit valikukomisjoni koosolekutel osalema nõuandvas pädevuses.
3. Programmioperaator tagab valikukomisjoni koosolekutel vajaduse korral tõlkeabi. Valikukomisjon protokollib oma koosolekuid. FMC-le esitatakse protokollid kokkuvõtte inglise keeles hiljemalt kaks nädalat pärast koosolekut.
4. Doonorpartnerlusprogrammide puhul, mis on määratud üksnes doonorpartnerlusprojektidele, koosneb valikukomisjon võrdsest arvust programmioperaatori ja doonorite programmipartneri määratud liikmetest. Selliste valikukomisjonide töökeeleks ja selle tööga seotud projektitaotluste ja muude dokumentide keeleks on inglise keel.

Artikkel 6.5 **Valikuprotseduurid**

1. Programmioperaator vaatab taotlused üle seoses nende vastavusega tehnilistele ja abikõlblikuskriteeriumidele. Taotlejaid, kelle taotlused lükatakse selles etapis tagasi, infomeeritakse ja neile antakse mõistlik aeg sellise otsuse edasikaebamiseks.
2. Iga tehnilistele ja abikõlblikuskriteeriumidele vastava taotluse vaatavad üle kaks programmioperaatorist ja valikukomisjonist sõltumatut ja

erapooletut programmioperaatori määratud eksperdi. Doonorpartnerlusprogrammide puhul, mis on määratud üksnes doonorpartnerlusprojektidele, määrab ühe eksperdi programmioperaator ja ühe doonorite programmipartner. Ekspertidega seotud kulud kaetakse programmioperaatori juhtimiskuludest.

3. Ekspertid hindavad projekti eraldi vastavalt taotlusvoorus avaldatud valikukriteeriumidele. Projektide paremusjärjestuse koostamise eesmärgil kasutatakse ekspertide antud punktitemuste keskmist.

4. Kui kahe eksperdi poolt antud punktitemuste erinevus on suurem kui 30% kõrgemast punktitemisest, võtab programmioperaator tööle kolmanda eksperdi projekti sõltumatuks hindamiseks. Sellisel juhul kasutatakse projektide paremusjärjestuse koostamiseks kahe lähima punktitemuse keskmist.

5. Programmioperaator esitab valikukomisjonile vastavalt loigetele 3 ja 4 paremusjärjestatud projektide loetelu. Samal ajal esitab ta paremusjärjestuse inglise keeles FMC-le. Valikukomisjon vaatab projektide paremusjärjestuse üle. Põhjendatud juhtudel võib ta projektide paremusjärjestust muuta. Muudatuste põhjendus esitatakse üksikasjalikult valikukomisjoni koosoleku protokollis. Kui selline muudatus põhjustab projekti tagasilükkamise, informeeritakse asjakohast taotlejat kirjalikult muudatuse põhjendusest. Valikukomisjon esitab soovitatud projektide loetelu programmioperaatorile.

6. Programmioperaator veendub, et valikuprotsess viidi läbi vastavalt käesolevale määrusele ja et valikukomisjoni soovitusel vastavad programmi eeskirjadele ja eesmärkidele. Pärast sellist kontrolli teeb programmioperaator valikukomisjoni otsuse alusel otsuse selle kohta, missuguseid projekte toetatakse. Kui programmioperaator muudab valikukomisjoni otsust, informeerib ta asjakohaseid taotlejaid ja esitab neile põhjenduse.

7. Programmioperaator teavitab taotlejaid valikuprotsessi tulemustest mõistliku aja jooksul ja avalikustab tulemused.

8. Erandjuhtudel võib programmioperaator programmiettepanekus pakkuda välja muude valikuprotseduuride kasutamise, mille ta on juba kehtestanud ja mida ta on edukalt kasutanud. FMC võib selliste protseduuride kasutamise heaks kiita üksnes siis, kui ta teeb kindlaks, et need järgivad nõuetekohaselt läbipaistvuse, tulemuslikkuse ja kvaliteedi põhimõtteid. Kui FMC on protseduurid heaks kiitnud, kirjeldatakse neid programmilepingus.

9. Programmioperaator säilitab kõiki valikuprotseduuridega seotud dokumente vähemalt

kolm aastat pärast programmi lõpparuande heakskiitmist FMC poolt.

Artikkel 6.6 **Huvide konflikt**

1. Huvide konflikti olukord loetakse tekkinuks, kui valikuprotsessiga seotud isikul (nt sõltumatud eksperdid, valikukomisjonide liikmed, tehnilistele ja abikõlblikkuskriteeriumitele vastavuse ülevaatamisega seotud töötajad) on otsesed või kaudsed huvid, mis ei sobi kokku või tunduvad mitte sobivat kokku valikuprotsessiga seotud ülesannete erapooletu ja/või objektiivse täitmise. Sellised huvid võivad olla seotud majanduslike huvide, poliitilise või rahvusliku ühtekuuluvuse, perekondlike või emotsionaalsete sidemetega, muude taotleja või tema partneri ühiste huvidega või muude huvidega, mis tõenäoliselt mõjutavad projektide valikus osaleva isiku sõltumatut ja objektiivset tegutsemist.

2. Programmioperaator võtab kõik võimalikud meetmed huvide konflikti olukorra tekkimise vältimiseks. Kui huvide konflikti olukord siiski tekib, võtab programmioperaator kõik vajalikud meetmed vältimaks sellise olukorra mõju valikuprotsessi aususele.

Artikkel 6.7 **Projektileping**

1. Iga heakskiidetud projekti kohta sõlmitakse programmioperaatori ja projekti elluviija vahel projektileping.

2. Juhul kui siseriiklike õigusaktide sätetest tulenevalt ei saa programmioperaatori ja projekti elluviija vahel projektilepingut sõlmida, võib abisaajariiki selle asemel välja anda sarnase tähenduse ja sisuga seadusandliku või haldusakti.

3. Projektilepingus sätestatakse toetuse andmise tingimused ja poolte rollid ja vastutus. See hõlmab eelkõige sätteid tagamaks, et projekti elluviija kohustub täielikult järgima EMP finantsmehhanismi 2009–2014 õigusliku raamistiku sätteid, millele viidatakse artiklis 1.4 ja mis on asjakohased programmi rakendamise seoses, sealhulgas kohustused, mis kehtivad pärast programmi lõpuleviimist. Projektilepingus on selgesõnaline viide programmilepingule ja käesolevale määrusele ja vähemalt sätetele järgmise kohta:

(a) kohustused seoses aruandlusega, mis võimaldavad programmioperaatoril täita tema aruandekohustusi FMC ja riikliku kontaktasutuse ees;

(b) projekti toetuse maksimaalne summa eurodes ja projekti maksimaalne toetusmäär;

- (c) kulude abikõlblikkus;
- (d) kaudsete kulude ja nende maksimaalse summa arvutusmeetod;
- (e) kulude abikõlblikkuse esimene ja viimane kuupäev;
- (f) projekti muudatused;
- (g) sätted, mis tagavad, et seoses järelevalve, auditite ja eksperthindamistega taotletud juurdepääs antakse viivitamata;
- (h) sätted, mis tagavad, et täidetakse avalikustamisega seotud kohustusi;
- (i) programmioperaatori õigus peatada maksed ja nõuda projekti elluvijalt tagasimakset, kui FMC, programmioperaator või riiklik kontaktasutus teeb otsuse selliste meetmete kohta;
- (j) vaidluste lahendamine ja kohtualluvus;
- (k) detailne eelarve liigendatud kulude ja ühikuhindadega, mis võib lubada kuni 5% ettenägematuid kulusid ja
- (l) viide partnerluslepingutele või eellepingutele, kui see on asjakohane.

4. Projektilepingud teadusprogrammi või programmi teadusuuringute komponendi projektide kohta sisaldavad sätteid intellektuaalomandi õiguste kohta. Need sätted vajalike muudatustega on vastavuses Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 18. detsembri 2006 määrusega (EÜ) nr 1906/2006.

5. Projekti elluvijja kohustused on projektilepingu alusel kehtivad ja abisaajariigi kohaldatava siseriikliku õiguse alusel täitmisele pööratavad.

6. Programmioperaator võib paluda FMC-lt kinnitust, et projektilepingu mall vastab käesoleva artikli lõikes 3 toodud miinimumnõuetele.

7. Kinnitus vastavalt lõikele 6 piirdub rangelt üksnes kinnitusega, et kohustus lõike 3 alusel on täidetud, ja seda ei tõlgendata avaldavana arvamust või andvana garantiid projektilepingu täielikkuse, kehtivuse või täitmise pööratavuse kohta ega toovana kaasa mis tahes kohustusi FMC-le seoses projektilepingu puudujääkide, lünklikkuse või ebatäpsustega.

Artikkel 6.8

Projekti partnerid ja partnerluslepingud

1. Projekti võidakse rakendada koostöös artikli 1.5 lõike 1 punktis (w) määratletud projekti partneritega. Kui projekti rakendatakse sellises koostöös, allkirjastab projekti elluvijja projekti partneritega partnerluslepingu.

2. Partnerlusleping sisaldab järgmist:

- (a) sätted poolte rollide ja vastutuse kohta;
- (b) sätted pooltevaheliste finantskokkulepete kohta, sealhulgas, kuid mitte ainult see, missugused kulud hüvitatakse projekti partneritele projekti eelarvest;
- (c) sätted kaudsete kulude ja nende maksimaalse summa arvutusmeetodi kohta;
- (d) valuutavahetuseeskirjad selliste kulude ja nende tagasimakse kohta;
- (e) sätted projekti partnerite auditite kohta;
- (f) detailne eelarve liigitatud kulude ja ühikuhindadega ja
- (g) sätted vaidluste lahendamise kohta.

3. Partnerluslepingud teadusprogrammi või programmi teadusuuringute komponendi projektide kohta sisaldavad sätteid intellektuaalomandi õiguste kohta. Need sätted vajalike muudatustega on vastavuses Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 18. detsembri 2006 määrusega (EÜ) nr 1906/2006.

4. Kui üks lepingupooltest on doonorriikide asutus, peab partnerlusleping olema inglise keeles.

5. Projekti partneri tehtud kulude abikõlblikkuse suhtes kehtivad samad piirangud nagu projekti elluvijja tehtud kulude suhtes.

6. Projekti elluvijja ja projekti partneri koostöösuhte loomine ja rakendamine toimub vastavalt riigihangete suhtes kohaldatavatele siseriiklikule ja Euroopa Liidu õigusele ning käesoleva määruse artiklile 7.16.

7. Partnerlusleping esitatakse programmioperaatorile enne projektilepingu allkirjastamist. Programmioperaator veendub, et partnerlusleping vastab käesolevale artiklile.

Artikkel 6.9

Toetuse määramine ja vahendite ümberjaotamine

1. Projekti toetused, mis ei ole projekti sulgemisel täielikult ära kasutatud, ja projekti toetused, mis on tühistatud normide rikkumise tõttu või muudel põhjustel, võidakse artikli 12.2 lõike 2 alusel ümber jaotada tulevaste taotlusvoorude jaoks sama programmi raames või juba heakskiidetud projektide täiendavatele tegevustele, tingimusel et need täiendavad tegevused aitavad kaasa lisavahendeid saavate projektide eesmärkidele.

2. Juba heakskiidetud projektide toetuste eraldamise otsus põhineb valikukomisjoni soovitusel. Valikukomisjon tugineb oma soovitustes läbipaistvatele ja objektiivsetele kriteeriumidele. Nende kriteeriumide rakendamisega tagab valikukomisjon kõikide projektide elluvijate

võrdse kohtlemise, kuid võib põhjendatud juhtudel soodustada:

- (a) teatavaid mahajäänud geograafilisi piirkondi ja
- (b) selgelt määratletud vähemsoodustatud projektide elluvijate rühma.

3. Kriteeriumid tehakse kättesaadavaks programmi-operaatori veebisaidil hiljemalt üks kuu enne otsust vahendid ümber jaotada vastavalt lõikele 2. Projektide elluvijaid teavitatakse viivitamata kirjalikult selliste kriteeriumide avaldamisest veebisaidil.

7. peatükk

Kulude abikõlblikkus

Artikkel 7.1

Programmi abikõlblikud kulud

Programmi abikõlblikud kulud on:

- (a) programmioperaatori juhtimiskulud vastavalt programmilepingule lisatud detailsele eelarvele ja artiklile 7.10;
- (b) väljamaksed programmi koosseisu kuuluvatele projektidele vastavalt käesolevale määrusele, programmilepingule ja projektilepingule;
- (c) kahepoolsete suhete fondidest tehtavad kulud vastavalt artiklile 7.7.2;
- (d) programmioperaatori täiendav tegevus vastavalt artiklile 7.11;
- (e) kulud seoses programmiettepaneku koostamisega vastavalt artiklile 7.9 ja
- (f) kulud seoses valuutariskide maandamisega vastavalt artikli 8.6 lõikele 5 ning mille FMC on otseselt heaks kiitnud.

Artikkel 7.2

Kulude abikõlblikkuse üldpõhimõtted

1. Käesolevas artiklis toodud põhimõtted kehtivad vajalike muudatustega kõikide abikõlblike kulude suhtes, kui käesolevas määruses ei ole otseselt teisiti sätestatud.

2. Projektide abikõlblikud kulud on projekti elluvijaga tegelikult tehtud kulud, mis vastavad järgmistele kriteeriumitele:

- (a) need tehakse projektilepingus sätestatud projekti abikõlblikkuse esimese ja viimase kuupäeva vahel;
- (b) nad on seotud projektilepingu objektiga ja nad on märgitud projekti planeeritud üldeelarves;

(c) nad on proportsionaalsed ja vajalikud projekti rakendamiseks;

(d) neid tuleb kasutada üksnes projekti eesmärgi (-märkide) ja selle oodatud tulemus(t)je saavutamise eesmärgil viisil, mis on kooskõlas säästlikkuse, tulemuslikkuse ja tõhususe põhimõtetega;

(e) nad on eristatavad ja kontrollitavad, eelkõige läbi kajastamise projekti elluvijaga raamatupidamisdokumentides, ja määratud kindlaks vastavalt selle riigi kohaldavatele raamatupidamise standarditele, kus projekti elluvijaga on asutatud, ning vastavalt heale raamatupidamistavale ja

(f) nad vastavad kohaldatavate maksu- ja sotsiaalõigusaktide nõuetele.

3. Kuludid käsitletakse tehtutena, kui kulu kohta on koostatud kuludokument, see on makstud ja selle objekt kohale toimetatud (kaupade puhul) või teostatud (teenuste ja tööde puhul). Erandkorras loetakse kulud, mille kohta on kuludokument koostatud abikõlblikkuse viimasel kuul, samuti tehtuks abikõlblikkuse kuupäeval, kui kulud makstakse 30 päeva jooksul abikõlblikkuse lõppkuupäevast. Üldkulud ja seadmete kulum loetakse tehtuks, kui nad kajastatakse projekti elluvijaga raamatupidamises.

4. Projekti elluvijaga raamatupidamise siseeeskirjad ja auditeerimise kord peavad võimaldama projekti kohta deklareeritud kulude ja tulude otsesest võrdlust vastavate raamatupidamisaruannete ja tõendavate dokumentidega.

Artikkel 7.3

Projekti abikõlblikud otsekulud

1. Projekti abikõlblikud otsekulud on need kulud, mille projekti elluvijaga ja/või projekti partner eristab vastavalt oma raamatupidamistavale ja tavapärasele siseeeskirjadele konkreetsete kuludena, mis on otseselt seotud projekti rakendamisega ja mida saab seetõttu otse projekti kuludena kirjendada. Eelkõige on abikõlblikud järgmised otsekulud, tingimusel et nad vastavad artiklis 7.2 sätestatud kriteeriumidele:

- (a) projekti heaks tööle määratud töötajate kulu, mis hõlmab tegelikke palkasid pluss sotsiaalkindlustusmaksid ja muid töötasus sisalduvaid kohustuslikke kulusid, tingimusel et see vastab projekti elluvijaga ja projekti partneri tavalisele töötasupoliitikale. Riigi administratsiooni töötajate vastavad palgakulud on abikõlblikud ulatuses, milles need on seotud selliste tegevuste kuludega, mida asjakohane avaliku sektori asutus ei teostaks, kui asjaomast projekti ei oleks ette võetud;

- (b) projektis osalevate töötajate reisi- ja päevarahad, tingimusel et need on kooskõlas projekti elluviija ja projekti partneri reisirakenduse tavapraktikaga ja ei ületa asjakohaseid siseriiklikke tasemeid;
- (c) uute või kasutatud seadmete kulu, tingimusel et seda amortiseeritakse vastavalt projekti elluviija ja samalaadsete esemete suhtes kohaldatavale heale raamatupidamistavale. Programmioperaator võib arvesse võtta üksnes selle osa kulumist, mis vastab projekti kestusele ja tegelikule kasutuse määrale projekti eesmärkidel, välja arvatud, kui selle kasutuse laad ja/või kontekst põhjendab programmioperaatori poolset teistsugust käsitlust. Selliste erandite kasutamist käsitletakse programmilepingus ja need peavad vastama riigibi suhtes kohaldatavatele eeskirjadele;
- (d) maa ja kinnisvara ostmine artiklis 7.5 sätestatud tingimustel;
- (e) tarbekaupade ja tarvikute kulu, tingimusel et need on eristatavad ja projektile eraldatud;
- (f) muude projekti elluviija poolt projekti elluviimise eesmärgil sõlmitud lepingutega kaasnevad kulud, tingimusel et sõlmimine vastab kohaldatavatele riigihanke ja käesoleva määruse eeskirjadele ja
- (g) projektilepinguga igale projektile kehtestatud nõudmistest otseselt tulenevad kulud (nt informatsiooni levitamine, tegevuse spetsiifiline eksperthindamine, auditid, tõlked, paljundamine), sealhulgas finantsteenuste kulud (eriti finantsgarantiide kulud).
2. Erandlikel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib programmioperaator oma programmi-ettepanekus soovitada täiendavaid abikõlblike kulusid või välistada teatavad lõikes 1 loetletud kulud. Kui FMC on sellised kõrvalekalded heaks kiitnud, sätestatakse need selgesõnaliselt programmilepingus.

Artikkel 7.4

Projektide kaudsed kulud (üldkulud)

1. Kaudsed kulud on kõik abikõlblikud kulud, mida projekti elluviija ja/või projekti partner ei saa eristada otse projektile omistatavatena, kuid mida saab eristada ja põhjendada tema raamatupidamissüsteemis kuludena, mis tehti otseses seoses projektile omistatavate abikõlblike otsekuludega. Nad ei tohi hõlmata abikõlblike otsekulusid. Projekti kaudsed kulud moodustavad projekti elluviija või projekti partneri üldkuludest õiglase osa. Neid võib eristada ühe meetodi alusel järgmistest:

- (a) nende projektide elluviijate ja projekti partnerite tegelike kaudsete kulude alusel, kellel on analüütiline raamatupidamissüsteem oma kaudsete kulude eristamiseks vastavalt eespool toodule;
- (b) projekti elluviija ja projekti partnerid võivad valida ühtse määra suurusega kuni 20% oma abikõlblike otsekuludest kokku, välja arvatud tema otsesed abikõlblikud kulud seoses alltöövõtudega ja kolmandate isikute võimaldatud ressursside kuludega, mida ei kasutata projekti elluviija territooriumil;
- (c) programmi teadusuuringute komponendi raames rakendatud projekti puhul võivad projekti elluviija ja projekti partnerid, kes on mittetulunduslikud avaliku sektori asutused, kesk- ja kõrgharidusasutused, teadusasutused ja väikese ja keskmise suurusega ettevõtjad, mis analüütilise raamatupidamise puudumise tõttu ei saa kindlalt eristada oma projekti tegelike kaudseid kulusid, valida ühtse määra suurusega kuni 60% otsestest abikõlblike kuludest kokku, välja arvatud tema otsesed abikõlblikud kulud seoses alltöövõtudega ja kolmandate isikute võimaldatud ressursside kuludega, mida ei kasutata projekti elluviija territooriumil. Kui need projektide elluviijad või partnerid muudavad oma staatust projekti eluea jooksul, kohaldatakse seda ühtse määraga summat kuni hetkeni, mil nad kaotavad oma staatuse või
- (d) kui projekti elluviijad või projekti partnerid on valitsustevahelised organi-satsioonid, võivad kaudsed kulud olla arvestatud nende organisatsioonide asjakohaste reeglite järgi.

2. Projektide elluviijad ja/või projekti partnerid, kes on eristanud oma kaudsed kulud viisil, mis on võrreldav Euroopa Komisjoni kuuenda või seitsmenda raamprogrammi lõike 1 punktiga (a), ei saa kasutada lõike 1 punktides (b) või (c) kirjeldatud meetodeid.

3. Lõike 1 punktides (b) ja (c) kirjeldatud meetodite kasutamise puhul peab meetodika olema eelnevalt heaks kiidetud vastavalt artikli 7.13 lõikele 4.

4. Kaudsete kulude arvutusmeetod ja nende maksimumsumma määratakse kindlaks projektilepingus. Projekti partneri kaudsete kulude arvutusmeetod sätestatakse projekti elluviija ja projekti partneri vahelises partnerluslepingus.

5. Erandlikel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib programmioperaator soovitada oma programmi-ettepanekus piirata kaudsete kulude abikõlblikkust. Kui FMC on need heaks kiitnud, sätestatakse sellised piirangud selgesõnaliselt programmilepingus.

6. Käesolev artikkel ei kehti projektidele ja programmidele, mida rakendatakse käesoleva määruse lisa 12 alusel.

Artikkel 7.5 **Kinnisvara ja maa ostmine**

1. Kulud kinnisvara ostule, st valmishitatud või arendamisjärgus olevatele hoonetele ja asjakohastele õigustele maa suhtes, millele nad on ehitatud, ja hoonestamata maale võivad olla abikõlblikud järgmistel tingimustel, ilma et see piiraks rangemate siseriiklike eeskirjade kohaldamist:

- (a) ostu ja projekti eesmärkide vahel on otsene seos;
- (b) kinnisvara ja/või maa ostmine ei või moodustada üle 10% projekti abikõlblikest kuludest kokku, välja arvatud kui kõrgem protsent on selgesõnaliselt lubatud programmilepingus ja sätestatud projekti toetuse määramise otsuses;
- (c) enne ostmist võetakse tõend sõltumatult pädevalt hindajalt või nõuetekohaselt volitatud ametiasutuselt, mis kinnitab, et ostuhind ei ületa turuväärtust, ja et see on vaba igasugustest kohustustest hüpoteekide vormis ja muudest kohustustest, eelkõige saastekahjude osas. Kinnisvara ostmise korral peab tõend kinnitama kas seda, et kõnesolev hoone vastab siseriiklikele õigusaktidele, või täpsustama, mis ei ole vastavuses siseriiklike määrustega, kuid mille projekti elluviija peab projekti käigus parandama;
- (d) kinnisvara ja/või maad kasutatakse projekti toetuse määramise otsuses nimetatud eesmärgil ja ajaperioodil. Omandiõigus peab olema üle antud projekti elluviijale või projekti elluviija poolt projekti taotluses selgesõnaliselt kinnisvara ja/või maa saajatena määratutele enne projekti lõpetamist. Kinnisvara ja/või maad ei saa müüa, rentida ega hüpoteekida viie aasta jooksul projekti lõpetamisest või pikema aja jooksul, kui see on nii sätestatud projektilepingus. FMC võib käesolevast piirangust loobuda, kui see tooks kaasa ettenägematu ja ebamõistliku koormuse projekti elluviijale;
- (e) kinnisvara ja/või maad võib kasutada üksnes vastavalt projekti eesmärkidele. Eelkõige võib hooneid kasutada avaliku halduse teenuste majutamiseks üksnes siis, kui selline kasutus on vastavuses projekti eesmärgiga ja
- (f) kinnisvara ja/või maa ostu kinnitab programmioperaator selgesõnaliselt enne ostmist kas projektilepingus või hilisema otsusega.

2. Lõike 1 punktis (d) nimetatud piirangud kehtivad ka hoonete suhtes, mida ehitatakse või rekonstrueeritakse EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rahalise toetuse abil.

3. Lõike 1 punktis (d) nimetatud hüpoteegi piirang ei kehti hüpoteegi suhtes, mis seatakse programmioperaatori või riikliku kontaktasutuse kasuks, kui selle eesmärgiks on üksnes tagada vastavus nimetatud lõikega.

4. Ala ettevalmistamise ja ehitamise kulud, mis on projekti rakendamiseks olulised, võivad olla abikõlblikud.

5. Kulud seoses projekti elluviijale juba otseselt või kaudselt kuuluva kinnisvara ja/või maaga või seoses projekti partnerile või riigi haldusorganitele otseselt või kaudselt kuuluva kinnisvara ja/või maa ostmisega ei ole abikõlblikud. Mitte mingil juhul ei tohi osta kinnisvara ja/või maad spekulatiivsetel eesmärkidel. Kinnisvara ja/või maa ei tohi olla saanud siseriiklikku või välise doonori toetust viimase 10 aasta jooksul, mis tooks kaasa topeltrahastamise.

Artikkel 7.6 **Väljatstatud kulud**

1. Käesolev artikkel kehtib vajalike muudatustega kõikide kulude suhtes, kui käesolevas määruses ei ole selgesõnaliselt teisiti sätestatud.

2. Järgmisi kulusid ei käsitleta abikõblikuna:

- (a) intress võlalt, võla teenindamise tasud ja viivised;
- (b) finantstehingute tasud ja muud puhtalt finantskulud, välja arvatud kulud seoses FMC, riikliku kontaktasutuse või kohaldatava õiguse alusel nõutud kontodega ja kulud projektilepinguga kehtestatud finants-teenustele;
- (c) eraldised kahjumi või võimalike tulevaste kohustuste katmiseks;
- (d) valuutakursi muutuste kahjum, välja arvatud kahjum, mis kaetakse FMC poolt iga programmi jaoks selgesõnaliselt kinnitatud eraldise arvelt;
- (e) tagasisaadav käibemaks;
- (f) kulud, mis kaetakse muudest allikatest;
- (g) trahvid, rahalised karistused ja kohtuvaidluste kulud ja
- (h) ülemäärased või järelemõtlematud kulud.

Artikkel 7.7

Kahepoolsete suhete fondid

1. Abisaajariikide ja doonorriikide vahel kahepoolsete suhete tugevdamiseks lisas 1 nimetatud programmivaldkondades tehtud kulud võivad olla abikõlblikud artiklis 3.5 nimetatud fondist eeldusel, et kulud on proportsionaalsed ja otseselt seotud kahepoolsete suhete tugevdamisega.

2. Järgmiste tegevustega seotud kulud võivad olla abikõlblikud artiklis 3.6 nimetatud fondi raames:

- (a) partnerite otsimine doonorpartnerlusprojektidele enne projekti taotluse koostamist või selle ajal, selliste partnerluste arendamine ja doonorpartnerlusprojekti taotluse koostamine ja/või;
- (b) koostöövõrgustikuna tegutsemine, teadmiste, tehnoloogiate, kogemuste ja parimate praktikate vahetamine abisaajariigi asutuste ja doonorriikide asutuste ning rahvusvaheliste organisatsioonide vahel vastava programmivaldkonna raames.

3. Lähtudes proportsionaalsuse põhimõttest võivad reisikulud, sh päevaraha olla põhjendatud juhtudel arvestatud selgelt sõnastatud reeglite alusel kindlasummalise maksena.

Artikkel 7.8

Stipendiumid ja mobiilsusprogrammid

1. Toetused füüsilistele isikutele stipendiumiprogrammist või mis tahes programmi stipendiumikomponendist võidakse arvutada kindlasummalise maksena. Abikõlblikud on:

- (a) igakuine stipendium;
- (b) eraldis õppematerjali tarvis;
- (c) reisikulud, kindlustus ja konverentsitasud ja
- (d) õppemaksud.

2. Stipendiumiprogrammi või mis tahes programmi stipendiumikomponendi eest vastutav programmioperaator täpsustab ühiku hinnad programmiettepanekus. Summade määramisel võetakse arvesse mõistlikke kulusid vastuvõtva asutuse piirkonnas.

Artikkel 7.9

Programmide ettevalmistamiskulud

1. Programmioperaatori otseselt programmi ettevalmistamiseks tehtud kulud, mille FMC on kinnitanud, võivad olla abikõlblikud. Järgmised ettevalmistamiskulude kategooriad võivad olla abikõlblikud, tingimusel et kulud on proportsionaalsed, vajalikud ja otseselt seotud programmi ettevalmistamisega:

- (a) üksnes programmi ettevalmistamisega tegelema määratud programmioperaatori töötajate palgad;
- (b) reisi- ja päevaraha, mis on seotud üksnes programmi ettevalmistamisega;
- (c) kulud seoses teostatavusuuringute või muude vajalike tõendavate dokumentidega, sealhulgas eksperditasud;
- (d) kulud seoses programmiettepaneku ja tõendavate dokumentide tõlkimisega inglise keelde;
- (e) kulud seoses riigihanke ettevalmistamisega ja riigiabi eeskirjadega vastavusseviimisega ja
- (f) kulud seoses avalikkuse kaasamisega.

2. Käesoleva artikli järgsete kulude abikõlblikkuse alguskuupäev on kuupäev, mil riiklik kontaktasutus määrab programmioperaatori vastavalt artikli 4.2 lõikele 4. Abikõlblikkuse lõppkuupäev on päev, mis eelneb FMC poolsele programmi heakskiitmise kuupäevale. Erandina artikli 7.2 lõikest 3 on kulud abikõlblikud vastavalt käesolevale artiklile, kui arve on esitatud ja makstud hiljemalt üks kuu pärast abikõlblikkuse lõppkuupäeva.

3. Programmioperaator esitab detailse eelarve programmi ettevalmistamiskulude kohta programmiettepanekus. Abikõlblike kulude maksimaalne summa käesoleva artikli alusel sätestatakse programmilepingus ja see ei ületa 0,5% programmi abikõlblikest kuludest kokku või 100 000 eurot, olenevalt sellest, kumb on väiksem.

4. Kulud seoses programmide ettevalmistamisega taotletakse esimeses finantsvahearuanes FMC sätestatud vormil (lisa 11). Taotluse sertifitseerib sertifitseeriv asutus vastavalt artiklile 4.5. Põhjendatud juhtudel, kui tegemist on eelarveliste piirangutega ja FMC loal võidakse abisaajariikidele teha ettemakseid programmi ettevalmistamisega seotud kulude katmiseks.

Artikkel 7.10

Programmioperaatori tehtud juhtimiskulude abikõlblikkus

1. Programmioperaatori juhtimiskulusid võidakse kuni lõikes 2 toodud ülemmääraneni käsitleda abikõlblike kuludena. Programmioperaatori juhtimiskulude abikõlblikkuse alguskuupäev on kuupäev, mil FMC programmi kinnitab. Abikõlblikkuse lõppkuupäevaks on 30. aprill 2017, kui programmilepingus ei ole märgitud varasemat kuupäeva. Kui on rakendatud artikli 7.14 lõigetes 4 või 5 sätestatud erandit, on abi-kõlblikkuse lõppkuupäevaks 31. detsember 2017.

2. Programmi juhtimiskulude maksimumsumma arvutatakse protsendina programmi abikõlblikest

kogukuludest. See on järgmiste summade kogusumma:

- (a) 10% esimesest 10 miljonist eurost;
- (b) 7% järgmisest 40 miljonist eurost;
- (c) 5% järgmisest 50 miljonist eurost;
- (d) 4% programmi ülejäänud abikõlblikest kuludest kokku.

3. Järgmised kulude kategooriad on abikõlblikud juhtimiskuludena, tingimusel et kulud on proportsionaalsed ja vajalikud:

- (a) programmi rakendamise ettevalmistamine, sealhulgas projektide valikuprotseduuride ja rahavoogude skeemi väljatöötamine;
- (b) võimalike taotlejate ja projektide elluvijate abistamine programmioperaatori kehtestatud nõuete täitmisel projektitaotluste ja/või projektide rakendamise osas;
- (c) projektide valimine, sealhulgas ekspertide kulud, kulud seoses valikukomisjoni ja edasikaebustega;
- (d) maksetaotluste kontroll ja projektide elluvijatele maksete tegemine;
- (e) projektide järelevalve ja ülevaadet;
- (f) projektide auditid ja kohapealne kontroll;
- (g) reklaami- ja teavitustegevused, sealhulgas taotlusvoorud ja teavitustöö taotlemisperioodil ning infoüritused kogemuste jagamiseks ja programmi mõju hindamiseks;
- (h) kulud seoses aruandekohustustega FMC-le, riiklikule kontaktasutusele ja/või sertifitseerivale asutusele;
- (i) tasud seoses käesolevas määruses või programmilepingus nõutud pangakontode avamise ja kasutamisega, sealhulgas sissetulevate ja väljaminevate ülekannete kulud;
- (j) üldkulud, mis arvutatakse vastavalt vajadusele artikli 7.4 lõike 1 punkti (a) või (b) ja artikli 7.13 lõike 4 nõuete alusel ja
- (k) doonorpartnerlusprogrammide puhul kulud seoses koostöökomisjoni tegevusega ja kulud seoses programmikomisjoni tegevusega, kui see on nõutud käesoleva määruse lisas 12.

4. Programmivaldkonna „Valitsusväliste organisatsioonide fond“ programmioperaatorid võivad sektori võimekuse tõstmisega seotud kohustuste täitmiseks pakkuda programmiettepanekus juhtimiskuludele välja kõrgema ülemmäära, kuid see ei tohi ületada lõikes 2 sätestatud piirmäära rohkem kui 30%. Juhul kui FMC on sellise piirmäära heaks kiitnud, peab see olema programmilepingus selgesõnaliselt

sätestatud. Juhtimiskulude ja artiklis 7.11 nimetatud täiendava tegevuse ülemmäär ei tohi kokku ületada 15% programmi abikõlblikest kogukuludest.

5. Juhul kui programmioperaatori valik abisaajariigis tehakse pakkumismenetlust kasutades, võib FMC programmilepingus otsustada, et lepingu maksumust aktsepteeritakse juhtimiskuludena tegelikult tehtud kulude asemel. Kehtivad lõigetes 2 ja 4 sätestatud ülemmäärad.

Artikkel 7.11

Programmioperaatori täiendav tegevus

1. Täiendav tegevus hõlmab tegevusi, mis kaasab programmioperaatorit, mille organiseerib programmioperaator ja/või muu asutus ja mis aitavad kaasa programmi eesmärgile (-märkidele) põhieesmärgiga:

- (a) tugevdada koostööd programmioperaatorite ja samalaadsete asutuste vahel abisaajariikides ja doonorriikides, kui ka rahvusvaheliste organisatsioonidega ja
- (b) vahetada kogemusi ja parimaid praktikaid seoses programmi rakendamisega.

2. Järgmised täiendava tegevuse kategooriad võivad olla abikõlblikud, tingimusel et kulud on proportsionaalsed ja vajalikud:

- (a) ürituste kulud, nagu ruumide ja seadmete rent, suuline tõlge, reisikulud, päevaraha ja teavitamiskulud, mis on otseselt sündmusega seotud ja
- (b) täiendava tegevusega otseselt tegelevate muude asutuste töötajate kui programmioperaator ja programmioperaatori töötajate palgad, reisikulud ja päevaraha, kui sellist kulu on võimalik selgelt eristada programmi juhtimisega seotud kuludest.

3. Et täiendava tegevuse kulud oleksid abikõlblikud, peab kogukulu olema välja toodud programmilepingule lisatud programmi detailses eelarves. Täiendava tegevuse kulud ei tohi ületada summat, mis võrdub 20%ga programmi juhtimiskuludest, välja arvatud NGO-dele määratud fondide puhul, kus piirmääraks on 30%, vastavalt artikli 7.10 lõikes 4 toodud ülemmäärale.

Artikkel 7.12

Tehniline abi abisaajariigile

1. Abisaajariikide tehtud kulud seoses EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamisega ei ole abikõlblikud, välja arvatud vastavalt käesolevas artiklis toodule, kui need kuuluvad lõikes 2 toodud kategooriatesse.

2. Järgmised kulude kategooriad võivad olla tehnilise abi abikõlblikud kulud lõigetes 3–8 toodud

tingimustel ja piirsummades, tingimusel et kulud on proportsionaalsed ja vajalikud:

- (a) EMP finantsmehhanismi 2009–2014 jaoks täiendavalt loodud juhtimissüsteemide korral kulud, mis on seotud toetuse ja programmide ettevalmistamise, eksperthindamise, rahavoo ja järelevalvega;
- (b) kulud juhtkomisjonide koosolekutele, aastakoosolekute ettevalmistamisele doonorriikidega ja muude koosolekute ettevalmistamisele FMC-ga seoses toetuse rakendamisega ning nendes osalemisele. Nimetatud kulud võivad sisaldada ka kulusid ekspertidele ja teistele nendes komisjonides osalejatele, sealhulgas osavõtjatele kolmandatest riikidest, kui selliste komisjonide esimees peab nende osavõttu abi tõhusa rakendamise seisukohalt oluliseks;
- (c) kulud koosolekutele ja konverentsidele, mille organiseerib riiklik kontaktasutus või sertifitseeriv asutus, et jagada kogemusi seoses EMP finantsmehhanismist 2009–2014 rahastatavate projektide rakendamise, järelevalve, aruandluse ja auditiga, sealhulgas kulud seoses osalejate reiside ja majutusega. FMC nõustub eelnevalt sellise koosoleku või konverentsi päevakorraga ja doonorriikide esindajad kutsutakse sellistel koosolekutel või konverentsidel osalema;
- (d) kulud seoses reklaami- ja teavitustegevustega;
- (e) kulud seoses audititega, millele viidatakse artiklis 4.6 ja artikli 4.8 lõikes 3;
- (f) kulud seoses programmide ja projektide kohapealsete kontrollidega;
- (g) kulud seoses ülevaatamiste ja eksperthindamistega ja
- (h) kulud seoses tehnilise abiga EMP finantsmehhanismi 2004–2009 rakendamiseks, mis tehti 12 kuu jooksul pärast selle tehnilise abi abikõlblikkuse lõppkuupäeva.

3. Kulud abisaajariigis palkadele, sotsiaalkindlustusmaksetele ja muudele kohustuslikele kuludele on abikõlblikud üksnes järgmistel juhtudel:

- (a) riigiteenistujad või muud riigiasutuste töötajad, kes on ajutiselt määratud pädeva asutuse nõuetekohaselt dokumenteeritud otsusega täitma lõikes 2 märgitud ülesandeid muud välistavalt ja täiendavalt;
- (b) muud töötajad, kes on võetud tööle lõikes 2 märgitud ülesannete täitmiseks.

4. EMP finantsmehhanismi 2009–2014 toetused kuludeks vastavalt lõikele 2 ei ületa 1,5% vastava abisaajariigi kogutoetusest.

5. Summa fikseeritakse FMC ja riikliku kontaktasutuse vahelises tehnilise abi lepingus.

6. Riiklik kontaktasutus koordineerib tehnilise abi kasutamist. Võimalikult kiiresti pärast memorandumi allkirjastamist esitab ta FMC-le eelarve kogu rakendusperioodi kohta, sealhulgas esimese kalendriaasta detailse eelarve. Hiljemalt iga aasta 30. septembril edastab riiklik kontaktasutus FMC-le järgmise kalendriaasta detailse eelarve. Kui riiklik kontaktasutus saab toetust tehnilise abi jaoks nii Norra kui ka EMP finantsmehhanismidest, koostab ta ühe eelarve, mis hõlmab mõlemast mehhanismist saadavat tehnilist abi.

7. Esimene abikõlblikkuse kuupäev käesoleva artikli alusel on vastava abisaajariigiga sõlmitud memorandumi viimase allkirja kuupäev. Kui tehnilise abi jaoks saadakse toetust nii Norra kui ka EMP finantsmehhanismidest, on tehnilise abi rahastamise abikõlblikkuse alguskuupäevaks esimesena allkirjastatud memorandumi viimase allkirja kuupäev.

8. Artiklid 5.11 ja 5.12 ja peatükk 8 kehtivad tehnilise abi suhtes vajalike muudatustega. Tehnilise abi programmi lõpparuanne esitatakse hiljemalt 15. märtsil 2018, välja arvatud juhul kui on rakendatud erandit artikli 7.14 lõigete 4 või 5 alusel.

Artikkel 7.13 **Kulude tõendamine**

1. Programmioperaatorite, projektide elluvijate ja projekti partnerite tehtud kuludid tõendatakse tasutud arvetega või alternatiivina sama tõendusväärtusega raamatupidamisdokumentidega.

2. Kui tegevused rakendatakse pakkumismenetluse raames, tõendatakse programmioperaatorite, projektide elluvijate ja projekti partnerite makseid allkirjastatud lepingute alusel tasutud arvetega. Muudel juhtudel tõendatakse programmioperaatorite, projektide elluvijate ja projekti partnerite makseid kuludega, mille eest on projekti rakendamisega seotud asutused tegelikult tasunud.

3. Sõltumatu sertifitseeritud audiitori aruanne, mis kinnitab, et taotletud kulud tehti vastavalt käesolevale määrusele, projekti partneri riigi siseriiklikule õigusele ja raamatupidamistavale, käsitletakse lõike 5 alusel piisava tõendina sellise projekti elluvijaja või projekti partneri tehtud kulude kohta, kelle esmane asukoht on doonorriigis või abisaajariigis või valitsustevahelised organisatsioonid. Projekti elluvijad ja projekti partnerid võivad valida pädeva ametiisiku koostamiseks aruande, mis kinnitab, et taotletud kulud tehti vastavalt käesolevale määrusele, projekti partneri riigi siseriiklikule õigusele ja raamatupidamistavale; tingimusel, et asjakohane riiklik asutus on

kehtestanud pädevale ametiisikule õigusliku pädevuse auditeerida seda asutust ja et ametiisiku sõltumatus, eriti finantsaruannete koostamise suhtes, on tagatud. Antud lõike eelnevas lauses viidatud aruannet käsitletakse lõike 5 alusel piisava tõendina projekti elluviija või projekti partneri tehtud kulude kohta, kelle esmane asukoht on doonorriigis või abisaajariigis või valitsustevahelised organisatsioonid.

4. Vastavalt artikli 7.4 lõike 1 punktidele (b) ja (c) kajastatud üldkulud ei vaja tõendamist raamatupidamisdokumentidega. Sellest hoolimata pakub programmioperaator programmiettepanekus välja meetodika, tagamaks, et ühtse määraga kaudsed kulud moodustavad õiglase osa projektide elluviijate ja/või projekti partnerite üldkuludest. Meetodikat saab kohaldada vaid juhtudel, kus artikli 7.4 lõige 2 ei takista ühtse määra meetodite kohaldamist.

5. Programmioperaator võib otsustada kohaldada lõiget 3 üksnes projekti partnerite suhtes, kelle esmane asukoht on doonorriikides või valitsustevahelised organisatsioonid. Programmioperaator teavitab riikliku kontaktasutuse kaudu FMC-d sellisest otsusest.

6. Sertifitseeriv asutus võib lisaks määratleda maksetaotluste kontrollimise meetodeid, mis võivad sisaldada valimi alusel kontrollimist.

Artikkel 7.14

Projektide kulude abikõlblikkuse periood

1. Kui programmiõiguspärase, programmi elluviimislepingus või projektilepingus ei sätestata hilisemat kuupäeva, on kulud abikõlblikud alates kuupäevast, mil programmioperaator otsustab määrata projekti toetuse. Programmioperaator kinnitab samas otsuses abikõlblikkuse lõppkuupäeva, mis on hiljemalt kas üks aasta pärast projekti kavandatud lõpuleviimist või lõikes 3 märgitud kuupäev, olenevalt sellest, kumb on varasem.

2. Iga projekti abikõlblikkuse algus- ja lõppkuupäev tuuakse ära selle projekti projektilepingus.

3. Pärast 30. aprilli 2016 tehtud kulud ei ole abikõlblikud. Stipendiumide puhul ei ole pärast 30. septembrit 2016 tehtud kulud abikõlblikud. Üleminekutoetuse osas Hispaaniale on kulude abikõlblikkustähtaeg 31. detsember 2015.

4. Erandjuhtudel, kui tähtaegade edasilükkamine on põhjendatud, võib FMC pikendada abikõlblikkuse perioodi 30. aprillini 2017. Üleminekutoetuse osas Hispaaniale ei saa abikõlblikkuse perioodi pikendada.

5. Kui abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäeval on projekti suhtes algatatud kohtumenetlusi või

esitatud halduskaebus, mis on tegevusi peatava toimega, võib FMC pikendada abikõlblikkuse perioodi, kui ta otsustab, et selline pikendamine on EMP finantsmehhanismi 2009–2014 huvides.

6. Kui projekti ei ole lõpule viidud selle abikõlblikkuse lõppkuupäeval, tagab programmioperaator rahalised vahendid projekti õigeaegseks lõpuleviimiseks. Kui selliseid rahalisi vahendeid ei ole võimalik tagada, tagastab programmioperaator FMC-le tema rahalise toetuse projektile. Kui abikõlblikkuse lõppkuupäeval on lõpule viidud selgelt eristatavad ja elujõulised projektide komponendid, võib FMC täielikult või osaliselt loobuda oma õigusest tagasimaksele.

Artikkel 7.15

Projektide kestus

1. Programmioperaator tagab, et kinnisvarasse ja/või maasse tehtavaid investeeringuid (sealhulgas renoveerimist) hõlmavad projektid on käigus vähemalt viis aastat pärast projekti lõpetamisaruande kinnitamist programmioperaatori poolt ja et kinnisvara ja/või maad kasutatakse projektilepingus kirjeldatud projekti eesmärgil.

2. Teiste projektide puhul määrab minimaalse lõpetamisjärgse käiguhoidmise perioodi kindlaks programmioperaator, seda kirjeldatakse taotlusvoorus ja see on toodud projektilepingus. Selle perioodi kindlaksmääramine lähtub eesmärgist tagada projekti jätkusuutlikkus ja et projektile antud finantstoetus toob maksimaalse kasu selle sihtrühmale ja lõplikele abisaajatele.

3. Abisaajariik ja programmioperaator tagavad, et projekti elluviijale jääb EMP finantsmehhanismi 2009–2014 toetus üksnes siis, kui projekt vastab lõigetele 1 ja 2.

Artikkel 7.16

Hange

1. Programmide ja projektide kõikidel tasanditel järgitakse siseriiklikku ja Euroopa Liidu riigihangete õigust.

2. Projekti elluviija, kes saab 50% või rohkem projekti abikõlblikest kuludest projektile toetusena EMP finantsmehhanismi 2009–2014 alusel, teostab oma hanke vastavalt siseriiklikule riigihanke seadusele, nagu projekti elluviija oleks hankija vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 31. märtsi 2004 direktiivi 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta artikli 1 lõikele 9. Käesolev lõige kehtib vajalike muudatustega projekti partnerite suhtes.

3. Lõige 2 ei kehti NGO-de suhtes, välja arvatud juhul, kui lepingu summa on võrdne Euroopa Liidus kehtivate riigihangete piirmääradega või ületab seda.

4. Juhul, kui programmi rakendamise osana sõlmitud lepingud jäävad alla siseriiklike või Euroopa Liidu riigihangetele seatud piirmäärade või ei mahu kohaldatavate riigihangete seaduste piiridesse, järgib selliste lepingute sõlmimist (sealhulgas sõlmimisele eelnevad protseduurid) ja selliste lepingute tingimused parimaid majanduspraktikaid, sealhulgas vastutus, võimaldab täielikku ja õiglast konkurentsi potentsiaalsete pakkujate vahel, näiteks tõhusa hinnavõrdluse teel, ja tagab EMP finantsmehhanismi 2009–2014 ressursside optimaalse kasutuse.

5. Hanke ja lepingute täitmise ajal järgitakse kõrgeimaid eetikanorme. Programmioperaator tagab piisavate ja tõhusate vahendite kasutamise ebaseaduslike või korruptiivsete praktikate kasutamise vältimiseks. Ei aktsepteerita mis tahes liiki pakkumisi, kingitusi, makseid ega hüvitisi, mida kas otseselt või kaudselt võidakse või saaks tõlgendada ebaseadusliku või korruptiivseks, nt ahvatluse või tasuna hankelepingute määramise või täitmise eest.

6. Programmioperaator tagab, et lepingute määramise ja täitmise dokumente hoitakse vähemalt kolm aastat programmi sulgemisest arvates ja esitatakse nõudmisel FMC-le.

8. peatükk **Finantsjuhtimine**

Artikkel 8.1 **Makseid käsitlevad üldeskirjad**

1. Programmidele tehakse väljamaksed, kui kõik programmilepingus ja käesolevas määruses sätestatud asjakohased maksetingimused on täidetud. FMC võib heaks kiita ettemaksed programmide ettevalmistamisega seotud kulude katmiseks, vastavalt artikli 7.9 lõikele 4.

2. Väljamaksed programmidele tehakse ettemaksete, vahemaksete ja lõppmaksete vormis. Ilma et see piiraks lõikes 3 sätestatud, tehakse maksed abisaajariigi määratud kontole. Kui siseriiklikus õiguses ei ole teisiti sätestatud, kannab abisaajariik maksed programmioperaatorile üle 15 tööpäeva jooksul makse laekumisest.

3. FMC ja riiklik kontaktasutus võivad leppida kokku kanda makse otse FMC-lt üle programmioperaatori määratud kontole.

4. FMC võib pidada kinni 10% programmi iga ette- ja vahemakse juhtimiskulude osast. Kinnipeetud

summat ei maksta välja enne programmi lõpparuande kinnitamist FMC poolt.

5. Maksed programmidele arvutatakse programmilepingus sätestatud kaasfinantseerimismäära alusel. Kehtib proportsionaalse rahastamise põhimõte, mis tähendab, et programmi toetuse maksed FMC-lt ühitatakse ühe kuu jooksul kaasfinantseerimise eest vastutava(te) asutus(t)e maksetega.

6. Projekti toetuse maksed projektide elluvijatele võivad olla ettemaksete, vahemaksete ja lõppmaksete vormis. Ettemaksete tase ja nende kinnikandmismehhanism esitatakse programmi-ettepanekus ja määratakse kindlaks programmi-lepingus.

Artikkel 8.2 **Ettemaksed**

1. Ettemaksed on programmi toetuse osa, mis on vajalik katmaks osa põhjendatud planeeritud programmi kuludest kuni kahe täisaruaandeperioodi ulatuses, millele viidatakse artikli 8.3 lõikes 1. Maksimaalne ettemakse määratakse programmilepingus. Ettemakse tehakse, kui programmilepingu ja käesoleva määruse asjakohased tingimused on täidetud.

2. Alates teise aruaandeperioodi algusest kehtib artiklis 8.3 toodud vahemaksete kord.

Artikkel 8.3 **Vahemaksed**

1. Igas kalendriaastas on kolm aruaandeperioodi:

- (a) 1. jaanuar – 30. aprill;
- (b) 1. mai – 31. august ja
- (c) 1. september – 31. detsember.

2. Vahemaksed makstakse programmioperaatori poolt FMC sätestatud vormil (lisa 11) esitatud finantsvahearuaande alusel, mille sertifitseeriv asutus on sertifitseerinud vastavalt artiklile 4.5 ja mille FMC on heaks kiitnud.

3. Ilma et see piiraks lõikes 10 sätestatud ja doonorriikide eelarveeraldise alusel tehakse vahemaksed FMC-lt järgmisteks maksetähtpäevadeks: 15. aprill, 15. august ja 15. detsember. Kui maksetähtpäev peaks langema nädalavahetusele või EFTA riigipühale, tehakse makse järgmisel EFTA tööpäeval.

4. FMC peab finantsvahearuaanded saama vastavalt järgmisele graafikule:

- (a) 15. märtsil või enne seda maksete osas, mis tehakse 15. aprilliks;

- (b) 15. juulil või enne seda maksete osas, mis tehakse 15. augustiks;
- (c) 15. novembril või enne seda maksete osas, mis tehakse 15. detsembriks.

5. Pärast selle esitamistähtaega, kuid lõikes 4 nimetatud järgmisel tähtpäeval või enne seda saadud finantsvahearuanne alusel tehtav makse kuulub maksmisele nii, nagu aruanne oleks saadud järgmisel tähtpäeval. Kui finantsvahearuanne ei ole saadud kaheksa kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu, mil kulud programmioperaatori poolt tehti, loetakse selle perioodi kulud mitteabikõlblikeks ja tühistatakse.

6. FinantsvahearuanDED hõlmavad järgmist:

- (a) maksetähtpäevale eelneval aruandeperioodil tehtud kulude aruanne ja
- (b) vahetult maksetähtpäevale järgneva aruandeperioodiks kavandatud kulude aruanne.

7. Viimasel aruandeperioodil tegelikult tehtud kulude kohta antakse aru programmi lõpparuandes.

8. Kui finantsvahearuanne on esitatud, veendub FMC, et see on õiges vormis ja et tingimused makse tegemiseks on täidetud. Kui kontrolli tulemus on positiivne, kantakse vahemaksed üle hiljemalt lõikes 3 toodud maksetähtpäevadel.

9. Vahemaksed hõlmavad põhimõtteliselt järgmise aruandeperioodi kavandatud kulusid, millest on maha arvestatud eelmiste aruandeperioodi kavandatud ja selle periood tegelike kulude vahe, võttes arvesse põhjendatud planeerimata kulusid aruandeperioodil, mille jooksul finantsvahearuanne esitatakse. FMC võib muuta vahemakse summat, kui kavandatavaid kulusid peetakse põhjendamatuteks. FMC esitab riiklikule kontaktasutusele, sertifitseerivale asutusele ja programmioperaatorile viivitamata muutmise põhjenduse.

10. Kui lõike 8 järgse kontrolli tulemus peaks olema negatiivne, teevad FMC, riiklik kontaktasutus ja programmioperaator tihedad koostööd puuduste kõrvaldamiseks. FMC võib ajutiselt vahemakseid kinni pidada, kuni sellised puudused on kõrvaldatud. Kui FMC saab pärast kogu vajaliku informatsiooni saamist finantsvahearuanne kontrollil positiivsed tulemused, vabastab ta maksmisele kuuluva makse esimesel võimalikul maksetähtpäeval või kui ta peab seda vajalikuks, pärast seda kontrolli, välja arvatud kui FMC otsustab kasutada peatükis 12 toodud puuduste kõrvaldamise meetmeid.

Artikkel 8.4 **Lõppmaksed**

1. Lõppmaksed on:

- (a) kõik kajastatud programmi abikõlblikud kulud, võttes arvesse varasemaid tagasimakseid,
- (b) millest on maha arvestatud järgmised summad:
 - (i) FMC ette- ja vahemaksed programmile kokku;
 - (ii) kaasfinantseerimine muudest allikatest peale EMP finantsmehhanismi 2009–2014;
 - (iii) programmi lõpparuande kuupäevani teenitud, kuid FMC-le tagasi maksmata intress kokku ja
 - (iv) projektide elluvijatel programmioperaatorile tagasi makstud rahalised vahendid, mida ei ole makstud teistele projektidele või makstud tagasi FMC-le.

2. EMP finantsmehhanismi 2009–2014 osa lõppmaksed on lõppmaksed vastavalt lõikele 1, mida on korrutatud programmi toetuse määraga.

3. Lõppmaksed arvutatakse ja selle kohta antakse aru programmi lõpparuande finantslisas FMC sätestatud vormis (lisa 9 liide 2).

4. Programmioperaatorile makstav lõppmaksed kantakse FMC poolt üle hiljemalt üks kuu pärast programmi lõpparuande kinnitamist FMC poolt.

5. FMC-le makstav lõppmaksed makstakse FMC-le tagasi sama tähtaja jooksul. Programmioperaatori pangakontol programmi lõpparuande kuupäeva ja tagasimakse kuupäeva vahelisel ajal teenitud intress sisaldub tagasimakses.

Artikkel 8.5 **Prognoos väljamaksetaotluste kohta**

Hiljemalt iga aasta 20. veebruariks, 20. maiks, 20. septembriks ja 10. detsembriks saadab sertifitseeriv asutus FMC-le FMC sätestatud vormil (lisa 7) põhjendatud prognoosi abisaajariigi väljamaksetaotluste kohta käimasoleva finantsaasta ülejäänud osa ja järgmiste finantsaastate kohta.

Artikkel 8.6 **Euro kasutamine**

1. Programmides, finantsvahearuanetes, programmi aastaaruannetes ja programmi lõpparuannetes toodud summad on vääringustatud eurodes. Programmi toetused ja maksed FMC-lt abisaajariigi asutustele vääringustatakse ja tehakse eurodes. Summad ümardatakse lähima euroni.

2. Programmioperaatorid abisaajariikides, mis ei ole maksetaotluse kuupäevaks eurot oma valuutana kasutusele võtnud, konverteerivad omavääringus tehtud kulude summad eurodesse. See summa konverteeritakse eurodesse Euroopa Komisjoni

igakuise raamatupidamise valuutakurssi alusel selle kuu kohta, mil kulud kajastati asjaomase programmi vastutava asutuse raamatupidamiskontodel.

3. Kui euro muutub abisaajariigi valuutaks, kehtib lõikes 2 toodud konverteerimiskord edasi kõikide kulude osas, mida programmioperaator kajastab raamatupidamiskontodel enne seda kuupäeva.

4. Ei doonorriigid ega FMC ei vastuta valuutakursi kõikumisest tulenevate kahjude eest.

5. Programmioperaator võib oma programmi-ettepanekus pakkuda välja programmioperaatori ja projektide elluviijate valuutakursi muutuste kahju jaoks reservi. Selline ettepanek peab olema nõuetekohaselt põhjendatud ja tagama selge ja läbipaistva valuutakursi muutuste kahju arvutamise ja nende arveldamise meetodi. Reservi summa ei ületa 1% programmi abikõlblikest kuludest kokku.

6. Programmioperaator võib igal ajal riikliku kontaktasutuse heakskiidul tühistada reservi ja muuta selle kättesaadavaks programmi projektide jaoks. FMC-d informeeritakse enne kokkulepete tegemist vahendite ümberjaotamiseks. Otsus vahendite ümberjaotamise kohta juba heakskiidetud projektidele tehakse vastavalt artikli 6.9 lõigetele 2 ja 3.

Artikkel 8.7 **Intress**

1. Järgmistel pangakontodel saadud intressi käsitletakse FMC ressursina:

- (a) kontod abisaajariigis, millel hoitakse FMC vahendeid kuni nende ülekandmiseni programmioperaatoritele ja
- (b) programmioperaatori poolt vastavalt artikli 4.7 punkti 1 alapunktile (j) projektidele eraldatavate vahendite jaoks avatud kontod.

2. Programmioperaator deklareerib igal aastal hiljemalt 1. märtsil sertifitseerivale asutusele lõike 1 punktis (b) nimetatud kontol teenitud intressi. Teenitud intress makstakse sertifitseerivale asutusele tagasi 20 tööpäeva jooksul selle deklareerimisest.

3. Sertifitseeriv asutus deklareerib igal aastal kolme kalendrikuu jooksul pärast aastalõppu FMC-le lõikes 1 nimetatud kontodel teenitud intressi FMC sätestatud vormis (lisa 8). Sertifitseeriv asutus veendub deklareeritud intressi õigsuses. Teenitud intress makstakse FMC-le tagasi 15 tööpäeva jooksul selle deklareerimisest.

4. Viimase strateegilise aruande esitamise aasta jooksul lõike 1 punktis (a) nimetatud kontodel teenitud intressi deklareerib sertifitseeriv asutus FMC-le ühe kuu jooksul viimase strateegilise

aruande esitamisest. Teenitud intress makstakse FMC-le tagasi 15 tööpäeva jooksul selle deklareerimisest.

5. Programmi lõpparuande esitamise aastal lõike 1 punktis (b) nimetatud kontodel teenitud intress deklareeritakse programmi lõpparuandes ja see on hõlmatud lõppmakse arvutuses.

6. Abisaajariigid, mis ei ole eurot oma valuutana kasutusele võtnud ja kasutavad kontosid omavääringus, konverteerivad teenitud intressi eurodeks Euroopa Komisjoni igakuiste raamatupidamise valuutakursside keskmise alusel. Lõigetes 4 ja 5 nimetatud aastate jooksul kehtib perioodi 1. jaanuarist kuni vastavate aruannete esitamise kuupäevani keskmine intress.

Artikkel 8.8

Läbipaistvus ja dokumentide kättesaadavus

1. Abisaajariik tagab EMP finantsmehhanismi 2009–2014 toetuste kontrollijälje, mis võimaldab:

- (a) sertifitseeriva asutuse poolt finantsvahearuannetes ja programmi lõpparuandes sertifitseeritud kulude ja eri haldustasanditel ja/või programmioperaatori, projekti elluviija ja tema partnerite poolt hoitavate tõendavate dokumentide originaalide võrdlemise ja
- (b) EMP finantsmehhanismi 2009–2014 ja siseriiklike rahaliste toetuste eraldamise ja ülekandmise kontrolli.

2. Abisaajariik tagab, et kõiki tõendavaid dokumente kulude ja asjaomase programmi auditite kohta hoitakse kas originaalide kujul või variantides, mille puhul on kinnitatud originaalile vastavus, üldiselt aktsepteeritud andmekandjatel.

3. Dokumente hoitakse FMC-le ja EFTA Audiitorite Kogule kättesaadavalt vähemalt kolm aastat pärast programmi lõpparuande kinnitamist FMC poolt.

9. peatükk **Eksperthindamised**

Artikkel 9.1

Abisaajariikide kohustused

1. Abisaajariik teostab programmide eksperthindamise, et hinnata tegelikku ja/või oodatud mõjusid tulemuse tasandil. Ta esitab oma eksperthindamise plaani strateegilises aruandes.

2. Eksperthindamist teostavad riiklikust kontaktasutusest, sertifitseerivast asutusest ja

programmioperaatorist sõltumatud eksperdid või asutused vastavalt hindamisjuhendile.

3. Eksperthindamiste tulemused saadetakse FMC-le, riiklikule kontaktasutusele, juhtkomisjonile ja programmioperaatorile ning tehakse avalikuks. Enne avaldamist antakse FMC-le, riiklikule kontaktasutusele ja programmioperaatorile võimalus esitada kommentaare.

Artikkel 9.2 FMC roll

1. FMC võib teostada eksperthindamisi seoses EMP finantsmehhanismi 2009–2014 üldeesmärkidega, programmivaldkondade eesmärkide või EMP finantsmehhanismi 2009–2014 kogutoetuse eksperthindamist konkreetsele abisaajariigile.

2. FMC võib asjaomase abisaajariigiga konsulteerides teostada käimasolevate või lõpuleviidud programmide eksperthindamisi, et hinnata nende tegelikku ja/või oodatud mõjusid tulemuse tasandil.

3. Tulemused saadetakse riiklikule kontaktasutusele, juhtkomisjonile ja programmioperaatorile ning tehakse avalikuks. Enne avaldamist antakse riiklikule kontaktasutusele ja programmioperaatorile võimalus esitada kommentaare.

10. peatükk Väline järelevalve ja auditid

Artikkel 10.1 Väline järelevalve

Ilma et see piiraks riikliku kontaktasutuse või programmioperaatori teostatud järelevalvet, võib FMC valida programmid välise järelevalve teostamiseks. FMC informeerib riiklikku kontaktasutust ja programmioperaatorit planeeritud järelevalvest kaks nädalat ette.

Artikkel 10.2 EFTA Audiitorite Kogu

1. EFTA Audiitorite Kogu võib teostada kõikide EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rahastatavate programmide ja projektide auditeid ja ka kontrollida EMP finantsmehhanismi 2009–2014 juhtimist abisaajariigis. Abisaajariigi esindajad on nõudmisel audiitoritega kaasas ja annavad neile kogu vajalikku abi.

2. EFTA Audiitorite Kogu teavitab FMC-d ja asjaomast riiklikku kontaktasutust kaks nädalat ette, välja arvatud kiireloomulistel juhtudel.

Artikkel 10.3 FMC korraldatud auditid ja kohapealsed kontrollid

1. Ilma et see piiraks auditeeriva asutuse läbiviidavaid auditeid, võib FMC korraldada programmide ja projektide auditeid ja kohapealseid kontrollid ja veenduda juhtimis- ja kontrollisüsteemide tõhusas toimimises abisaajariigis. Nõudmisel on riikliku kontaktasutuse esindajad FMC volitatud esindajatega kaasas ja annavad neile kogu vajalikku abi.

2. FMC teavitab riiklikku kontaktasutust ja asjaomast programmioperaatorit auditi või kohapealse kontrolli läbiviimisest kaks nädalat ette, välja arvatud kiireloomulistel juhtudel.

3. Riiklikule kontaktasutusele ja programmioperaatorile antakse võimalus kommenteerida auditi aruannet enne selle lõplikku vormistamist.

Artikkel 10.4 Juurdepäas

Vastavalt käesolevale peatükile auditeid või kohapealseid kontrollid läbiviivatele isikutele antakse nõudmisel viivitamata täielik ja takistamatu juurdepäas kogu informatsioonile, kõikidele dokumentidele, isikutele, asukohtadele ning ruumidele ja seadmetele, nii avaliku kui erasektori osas, mis on auditi või kontrolli puhul asjakohased. Sellise juurdepääsu puhul kohaldatakse abisaajariigi siseriiklikest õigusaktidest tulenevaid kehtivaid piiranguid. Audiitoritel on samad õigused nagu abisaajariigi samaväärsetel asutustel.

11. peatükk Normide rikkumised

Artikkel 11.1 Normide rikkumisega seotud kohustused

1. Abisaajariik ja programmioperaator teevad kõik võimaliku, et ennetada, avastada ja kõrvaldada normide rikkumise juhtumite mõju. Samamoodi uuritakse normide rikkumise arvatavaid ja tegelikke juhtumeid viivitamata ja tõhusalt ning puudused kõrvaldatakse nõuetekohaselt, sealhulgas tehes asjakohaseid finantskorrektsioone.

2. Nõuetele mittevastavalt makstud summad nõutakse sisse ja makstakse tagasi vastavalt programmilepingutele ja käesolevale määrusele.

Artikkel 11.2 **Normide rikkumise termin**

Normide rikkumine tähendab järgmise rikkumist:

- (a) EMP finantsmehhanismi 2009–2014 õiguslik raamistik, millele viidatakse artiklis 1.4;
- (b) Euroopa Liidu õiguse mis tahes säte või
- (c) abisaajariigi siseriikliku õiguse mis tahes säte,

mis mõjutab või kahjustab EMP finantsmehhanismi rakendamise 2009–2014 mis tahes etappi abisaajariigis, eelkõige, kuid mitte ainult EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rahastatud programmi, projekti või muu tegevuse rakendamist ja/või eelarvet, näiteks tehes nõuetele mittevastav või ebaproportsionaalse kulu, või vähendades programmi ja/või projekti tulu või sellest ilma jäädes.

Artikkel 11.3 **Aruandluse eest vastutavad asutused**

1. Asjakohane siseriiklik avaliku sektori asutus, mis vastutab normide rikkumiste aruannete koostamise ja esitamise eest abisaajariigi nimel, määratakse ja lepatakse kokku memorandumis.
2. Normide rikkumiste kohta, mis mõjutavad või kahjustavad EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamist, ning ka meetmete kohta, mis võetakse pädevate siseriiklike asutuste poolt, et ennetada, avastada, uurida normide rikkumist või kõrvaldada puudused, annab määratud asutus aru FMC-le vastavalt käesolevale määrusele FMC sätestatud vormis (lisa 5).
3. Programmioperaator annab määratud asutusele aru kõikide normide rikkumiste, nende uurimise ja võetud puuduste kõrvaldamise meetmete kohta. Programmioperaator teeb tihedat koostööd määratud asutusega, et tagada FMC-le kiire, täpne ja täielik aruandlus normide rikkumiste kohta.

Artikkel 11.4 **Viivitamatu aruandlus normide rikkumise kohta**

Määratud asutus annab viivitamatult aru FMC-le kõikidest arvatavatest ja tegelikest normide rikkumise juhtumitest olenemata asjasepuutuvatest summadest, kui kehtib üks järgmistest:

- (a) nendega on seotud väited teo või tegevusetuse kohta, mis kujutab endast abisaajariigi siseriiklike õigusaktide alusel kuritegu, nagu korruptsioon, pettus, altkäemaksu andmine või ametiseisundi kuritarvitamine;
- (b) nad viitavad tõsisele juhtimisprobleemile, mis mõjutab EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rahalise toetuse kasutamist või

- (c) nad seavad projekti eduka lõpetamise otsesesse ohtu projekti kogumaksumusega proportsionis olevate summade, nende tõsiduse tõttu või muul põhjusel.

Artikkel 11.5 **Regulaarne aruandlus normide rikkumise kohta**

1. Muude normide rikkumiste puhul peale artiklis 11.4 või artikli 11.7 lõikes 1 nimetatute esitab määratud asutus kahe kuu jooksul iga kvartali lõpust FMC-le aruande, milles kirjeldatakse arvatavaid ja tegelikke selle kvartali jooksul avastatud normide rikkumise juhtumeid, mille puhul on tegemist olnud esimese haldusliku või kohtuliku tuvastamisega.
2. Kui kvartali jooksul ei esine normide rikkumisi, millest aru anda, informeerib määratud asutus FMC-d sellest asjaolust lõikes 1 toodud tähtaja jooksul.
3. Käesolevas artiklis tähendab „esimene halduslik või kohtulik tuvastamine“ esimest kirjalikku hinnangut kas pädeva haldusasutuse või kohtuasutuse poolt, milles tehakse konkreetsete faktide alusel järeldus, et toimunud on normide rikkumine, ilma et see piiraks võimalust, et seda järeldust võidakse hiljem korrigeerida või tagasi võtta haldus- või kohtumenetluste arengute alusel.

Artikkel 11.6 **Aruandlus progressi osas juba teatatud normide rikkumise kohta**

1. Koos iga aruandega artikli 11.5 lõikes 1 nimetatud normide uute rikkumiste kohta annab määratud asutus FMC-le aru varem teatatud normide rikkumiste ja puuduste kõrvaldamise uurimise seisust.
2. Kui käesolevas artikli nimetatud progress puudub, informeerib määratud asutus FMC-d sellest asjaolust artikli 11.5 lõikes 1 nimetatud tähtaja jooksul.

Artikkel 11.7 **Aruandlus normide rikkumise kohta nõudmisel**

1. Kui FMC seda ei nõua, ei ole vaja anda aru järgmistest normide rikkumise juhtumitest projektides:
 - (a) juhtumid, kui normide rikkumine hõlmab üksnes suutmatust projekti rakendada, tervikuna või osaliselt, projekti elluviija pankroti tõttu;
 - (b) juhtumid, millele projekti elluviija juhib programmioperaatori, riikliku kontaktasutuse

või sertifitseeriva asutuse tähelepanu vabatahtlikult ja enne nende poolt avastamist, kas enne või pärast projekti toetuse maksmist seoses selle normide rikkumisega;

- (c) juhtumid, mis avastatakse ja korrigeeritakse programmioperaatori, riikliku kontaktasutuse või sertifitseeriva asutuse poolt enne asjaomaste kulude lisamist finantsvahearuaude või programmi lõpparuande tegelikult tehtud kulude aruandesse.

2. Lõige 1 ei kehti normide rikkumise suhtes, millest antakse viivitamatult aru vastavalt artiklile 11.4, või pankrotile eelnevate normide rikkumiste suhtes.

3. Määratud asutus annab FMC nõudmisel informatsiooni lõikes 1 nimetatud normide rikkumise kohta ühe kuu jooksul.

4. Määratud asutus peab registrit normide rikkumise kohta, millest ei pea FMC-le aru andma.

Artikkel 11.8 **Kaebuste mehhanism**

1. Abisaajariik loob kaebuste mehhanismi, mis on võimeline tõhusalt töötleva ja tegema otsuseid kaebuste kohta seoses hea valitsemistava põhimõtete arvatava mittejärgimisega seoses EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rakendamise vastavas abisaajariigis.

2. Informatsioon kaebuse esitamise kohta pannakse silmapaistvalt välja artikli 4.3 lõike 4 punktis (c) nimetatud riikliku kontaktasutuse veebisaidile.

3. Abisaajariik annab viivitamata FMC-le aru kaebuste kohta seoses artiklis 11.4 nimetatud arvatava normide rikkumisega. Kaebustest muude normide rikkumiste kahtluse kohta antakse FMC-le aru artiklites 11.5 ja 11.6 nimetatud aruannetes. Kui see on vajalik, konsulteeritakse FMC-ga asjakohase vastuse osas.

12. peatükk **Maksete peatamine,** **finantskorrektsioonid ja tagasimakse**

Artikkel 12.1 **Maksete peatamine**

1. FMC võib otsustada peatada maksed, kui kehtib üks või mitu järgmistest:

- (a) ei ole täidetud maksetingimusi vastavalt 8. peatükile;

- (b) usaldusväärse informatsiooni kohaselt ei vasta programmi edenemine programmi eesmärkidele;

- (c) artiklis 5.11 ja 11. peatükis nimetatud aruandeid või muud taotletud informatsiooni ei ole esitatud või need sisaldavad puudulikku informatsiooni;

- (d) 10. peatükis ja programmi eesmärkides nõutud juurdepääs on piiratud;

- (e) programmi finantsjuhtimine ei ole toimunud vastavalt heale raamatupidamistavale;

- (f) ta saab teada arvatavatest või tegelikest normide rikkumise juhtumitest või sellistest juhtumitest ei ole piisavalt aru antud, neid uuritud või puudusi kõrvaldatud;

- (g) programmi rakendamine loetakse rikkuvaks siseriiklikku või Euroopa Liidu õigust;

- (h) toimub asjaolude pöördeline muutus ja nimetatud asjaolud kujutavad endast EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rahalise toetuse olulist alust programmile;

- (i) ta saab teada faktide vääresitusest riikliku kontaktasutuse, sertifitseeriva asutuse või programmioperaatori poolt või nimel antud informatsioonis, mis mõjutab otseselt või kaudselt programmi eesmärkide rakendamist;

- (j) artiklis 8.7 nimetatud pangakontodelt saadud intressi ei ole raamatupidamises kajastatud või tagasi makstud;

- (k) algatatud on menetlus artikli 12.4 alusel või

- (l) riiklik kontaktasutus, sertifitseeriv asutus või programmioperaator ei täida programmi eesmärkide või käesolevas määruses sätestatud muud kohustust.

2. FMC võib otsustada peatada maksed programmile, kui lõike 1 punktides (b), (d), (e), (f) või (g) toodud mis tahes tingimus kehtib vajalike muudatustega selle programmi mis tahes projekti suhtes ja programmioperaator ei ole võtnud asjakohaseid ja vajalikke meetmeid, et uurida ja, kui see on asjakohane, kõrvaldada sellised puudused või vältida vahendite kaotust. Peatamine projektide puuduste tõttu on proportsionaalne rikkumise mahu ja ulatusega.

3. Välja arvatud kiireloomulistel juhtudel, antakse riiklikule kontaktasutusele ja programmioperaatorile võimalus esitada oma arvamused enne, kui FMC otsustab maksed peatada. Otsus maksete peatamise kohta peab olema põhjendatud ja jõustuma viivitamata. Riiklikku kontaktasutust ja programmioperaatorit teavitatakse hiljemalt seitse tööpäeva pärast otsuse kuupäeva.

4. Riiklik kontaktasutus ja/või programmioperaator saab igal ajal esitada dokumente või muid

asjakohaseid tõendeid ja taotleda, et FMC vaatab oma maksete peatamise otsuse üle.

5. Kui FMC leiab, et peatamise tingimused enam ei kehti, teeb ta otsuse maksete jätkamiseks.

Artikkel 12.2 **Finantskorrektsioonid**

1. Lisaks abisaajariigi või programmioperaatori tehtud finantskorrektsioonidele võib FMC teha finantskorrektsioone artiklis 12.3 toodud kriteeriumide alusel, mis hõlmavad EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rahalise toetuse osalist või täielikku tühistamist programmile või kõnesolevale abisaajariigile.

2. Vastavalt lõikele 1 või artiklile 11.1 tühistatud rahalisi toetusi võidakse programmis uuesti kasutada muude projektide jaoks peale nende, mis kuulusid korrigeerimisele. Kui finantskorrektsioon tehakse süstemaatiliste normide rikkumise või programmi juhtimis- või kontrollisüsteemiga seotud normide rikkumisega seoses, ei või rahalist toetust selle programmi jaoks uuesti kasutada.

3. Rahalised toetused, mida võidakse vastavalt lõikele 2 uuesti kasutada programmi jaoks, milles normide rikkumine toimus, jaotatakse programmioperaatori poolt ümber vastavalt artiklile 6.9.

4. Rahalised toetused, mida ei saa vastavalt lõikele 2 uuesti kasutada sama programmi jaoks, jaotatakse ümber vastavalt artikli 5.9 lõikele 8.

5. Rahalised toetused, mida ei ole ümber jaotatud vastavalt lõigetele 3 ja 4 asjakohase tähtaja jooksul, makstakse FMC-le tagasi hiljemalt 31. oktoobril 2015. Viivitatud tagasimaksete suhtes kehtib artikli 12.5 lõige 5.

Artikkel 12.3 **Finantskorrektsioonide kriteeriumid**

1. FMC võib teha finantskorrektsioone vastavalt artiklile 12.2, kui kehtib üks või mitu järgmistest:

- (a) esineb tõsine puudus abisaajariigi poolt EMP finantsmehhanismi 2009–2014 jaoks moodustatud juhtimis- ja kontrollisüsteemides, mis seab ohtu EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rahalise toetuse;
- (b) on toimunud programmilepingu tõsine rikkumine;
- (c) programmi juhtimis- ja kontrollisüsteemis eksisteerib tõsine puudus, mis seab ohtu EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rahalise toetuse;
- (d) sertifitseeritud finantsvahearuanDES või programmi lõpparuandes kajastatud kulud on eeskirjade vastased ja riiklik kontaktasutus või

programmioperaator ei ole neid parandanud enne teate saatmist vastavalt artikli 12.4 lõikele 1 või

- (e) riiklik kontaktasutus ja/või programmioperaator ei täida oma kohustusi uurida normide rikkumisi ja kõrvaldada puudused artikli 11.1 alusel enne teate saatmist vastavalt artikli 12.4 lõikele 1.

2. FMC finantskorrektsioonid tuginevad tuvastatud normide rikkumise üksikjuhtumitel, võttes arvesse normide rikkumise süstemaatilist iseloomu, et teha kindlaks, kas kohaldada tuleks korrektsiooni standardmäära või ekstrapolatsiooni põhjal või kas korrigeeritud summa võib tugineda eeskirjadevastasena avastatud tegelikul summale.

3. FMC võtab korrektsiooni summa otsustamisel arvesse normide rikkumise laadi ja raskust ning leitud puuduste ulatust ja finantsmõju.

Artikkel 12.4 **Kord**

1. Enne artikli 12.2 lõikes 1 nimetatud otsuse tegemist teavitab FMC riiklikku kontaktasutust ja programmioperaatorit oma kavatsusest selline otsus teha. Teade kirjeldab otsuse põhjusi ja selles märgitakse ära asjakohased summad. Riiklik kontaktasutus ja programmioperaator saavad kahe kuu jooksul teate saatmisest esitada otsuse osas asjakohaseid dokumente.

2. Kui FMC kavandab finantskorrektsiooni ekstrapolatsiooni või standardmäära põhjal, antakse riiklikule kontaktasutusele ja programmioperaatorile võimalus näidata läbi asjakohaste dokumentidega tutvumise, et tegelik normide rikkumise ulatus oli väiksem FMC hinnangust. Kokkuleppel FMC-ga võib riiklik kontaktasutus piirata sellise tutvumise mahtu vajalike dokumentide asjakohase osaga või nende valimiga. Välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, ei ületa selliseks tutvumiseks ettenähtud lubatud aeg järgmist kahekuulist perioodi pärast lõikes 1 nimetatud kahekuulist perioodi.

3. FMC võtab arvesse riikliku kontaktasutuse või programmioperaatori poolt lõigetes 1 ja 2 nimetatud tähtaja jooksul esitatud tõendid. Riiklik kontaktasutus, programmioperaator ja FMC võivad mis tahes ajal enne otsust finantskorrektsioonide kohta käivitada dialoogi eesmärgiga tagada, et otsus põhineb täpsetel ja õigetel faktidel.

4. Riiklikku kontaktasutust ja programmioperaatorit teavitatakse artikli 12.2 lõikes 1 nimetatud otsusest hiljemalt seitse tööpäeva otsuse kuupäevast arvates. Teates selgitatakse otsuse põhjuseid.

Artikkel 12.5 **Tagasimakse**

1. Abisaajariik maksab nõutud summa FMC-le tagasi kolme kuu jooksul artiklis 12.2 nimetatud otsusest.

2. FMC loobub abisaajariigi poolse tagasimakse nõuetest normide rikkumisega seotud vahendite osas projektis, kui riiklik kontaktasutus näitab, et sellega seotud kahju ja asjaolud ei ole seotud artikli 4.2 lõigetes 1 ja 2 nimetatud asutuste ülesannete ja programmioperaatori ülesannete hooletu täitmise või mittetäitmisega ning riiklik kontaktasutus ja programmioperaator on võtnud kõik põhjendatud meetmed selliste vahendite tagasisaamiseks.

3. Tagasimakse abisaajariigilt FMC-le ei sõlta programmioperaatori või projekti elluviija poolsest tagasimaksest.

4. Kui programmioperaator on erasektori asutus ja riiklik kontaktasutus näitab, et ta on võtnud ja võtab asjakohaseid meetmeid vahendite tagasisaamiseks programmioperaatorilt, võib FMC otsustada anda abisaajariigile kuni ühe aasta nõutud vahendite tagasimaksmiseks. Sellisel juhul võib FMC samuti otsustada anda toetust kuni 50% osas advokaatide põhjendatud tasudest seoses vahendite tagasisaamisega programmioperaatorilt. Käesolevas lõikes käsitletakse programmioperaatorit erasektori asutusena, kui alla poolt häälest selle juhtorgani koosolekutel kontrollivad riigiasutused, nagu avaliku sektori asutused, riigiametid või selliste asutuste või ametite täismanduses olevad äriühingud.

5. Viivitus tagasimaksmisel toob kaasa hilinevad makselt nõutava intressi, mille arvutus algab maksetähtpäeval ja lõpeb tegeliku makse kuupäeval. Sellise intressi määraks on üks koma viis protsendipunkti üle Euroopa Keskpanga poolt tema peamistes refinantseerimistehingutes maksetähtaja kuu esimesel tööpäeval kasutatava määra.

Artikkel 12.6 **Üldine maksete peatamine abisaajariigile**

1. FMC võib pärast riikliku kontaktasutusega konsulteerimist peatada lahendusele jõudmise eesmärgil kõik maksed abisaajariigile, kui:

- (a) FMC saadud või FMC-le antud informatsioon või dokumendid näitavad süstemaatiliste või laiaulatuslike puuduste esinemist seoses EMP finantsmehhanismi 2009–2014 rahalise toetuse juhtimisega abisaajariigis või
- (b) abisaajariik ei ole täitnud tagasimakse nõuet seoses mis tahes liiki abiga abisaajariigis, mida finantseeritakse EMP rahastamisinstrumendi 1999–2003 kaudu, Norra või EMP

finantsmehhanismide 2004–2009 kaudu või Norra või EMP finantsmehhanismi 2009–2014 kaudu.

2. Artikli 12.4 lõigetes 1, 3 ja 4 nimetatud korrad kehtivad vajalike muudatustega maksete peatamise suhtes käesoleva artikli alusel.

13. peatükk **Lõppsätted**

Artikkel 13.1 **Keel**

1. Kogu teabevahetus FMC ja abisaajariigi vahel toimub inglise keeles.

2. FMC-le saadetud originaaldokumentidele (muudes keeltes peale inglise keelele) lisatakse tõlge inglise keelde. Tõlke täpsuse eest vastutab abisaajariik.

Artikkel 13.2 **Vastutus**

1. Doonorriikide vastutus seoses EMP finantsmehhanismiga 2009–2014 on piiratud rahaliste toetuste andmisega vastavalt asjakohastele programmilepingutele.

2. Doonorriigid, FMC või Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon, sealhulgas FMO, ei võta endale mingit vastutust abisaajariigi, programmioperaatorite, projektide elluviijate, muude toetuse saajate või kolmandate isikute ees.

Artikkel 13.3 **Kohaldatav õigus ja kohtualluvus**

1. Norra Kuningriigi seadused ning programmilepingu ja käesoleva määruse tõlgendus reguleerivad koostööd EMP finantsmehhanismi 2009–2014 ja abisaajariikide vahel.

2. FMC ja riiklik kontaktasutus loobuvad oma õigustest pöörduda programmilepinguga seotud vaidluste asjus riikliku või rahvusvahelise kohtu poole ning nõustuvad kõnealuseid vaidlusi lahendama rahumeelselt.

3. Kui kontaktasutus ei täida FMC esitatud tagasimaksenõuet või kui tagasimaksenõude küsimuses tekib vaidlus, mida ei õnnestu lahendada vastavalt lõikele 2, võivad pooled pöörduda vaidluse lahendamiseks Oslo ringkonnakohtu (*Tingrett*) poole.

4. FMC võib nõuda kohtu või asjakohase asutuse poolt vastavalt lõikele 3 tehtud kohtuotsuse või -

Euroopa Majanduspiirkonna
finantsmehhanismi 2009–2014 rakendusmäärus

määruse täitmist abisaajariigi territooriumil või muus riigis, kus asuvad abisaajariigi varad.

5. Abisaajariik annab oma riiklikule kontaktasutusele õiguse võtta tema nimel vastu kohtudokumente.

Artikkel 13.4
Muudatused

1. Käesolevat määrust võidakse muuta FMC otsusega, vastavalt sellele järgnevale EFTA riikide alalise komitee otsusele.

2. Käesoleva määruse lisasid võidakse muuta FMC otsusega.

3. FMC võib vastavalt vajadusele pärast abisaajariikidega konsulteerimist võtta vastu täiendavaid juhendeid.

4. Lõigetes 1–3 nimetatud dokumentide oluliste muudatuste osas konsulteeritakse eelnevalt abisaajariikidega. FMC informeerib niipea kui võimalik riiklike kontaktasutusi nendes dokumentides tehtud muudatustest.

Artikkel 13.5
Jõustumine

Käesolev määrus jõustub selle EFTA riikide alalise komitee poolt vastuvõtmisele järgneval päeval.